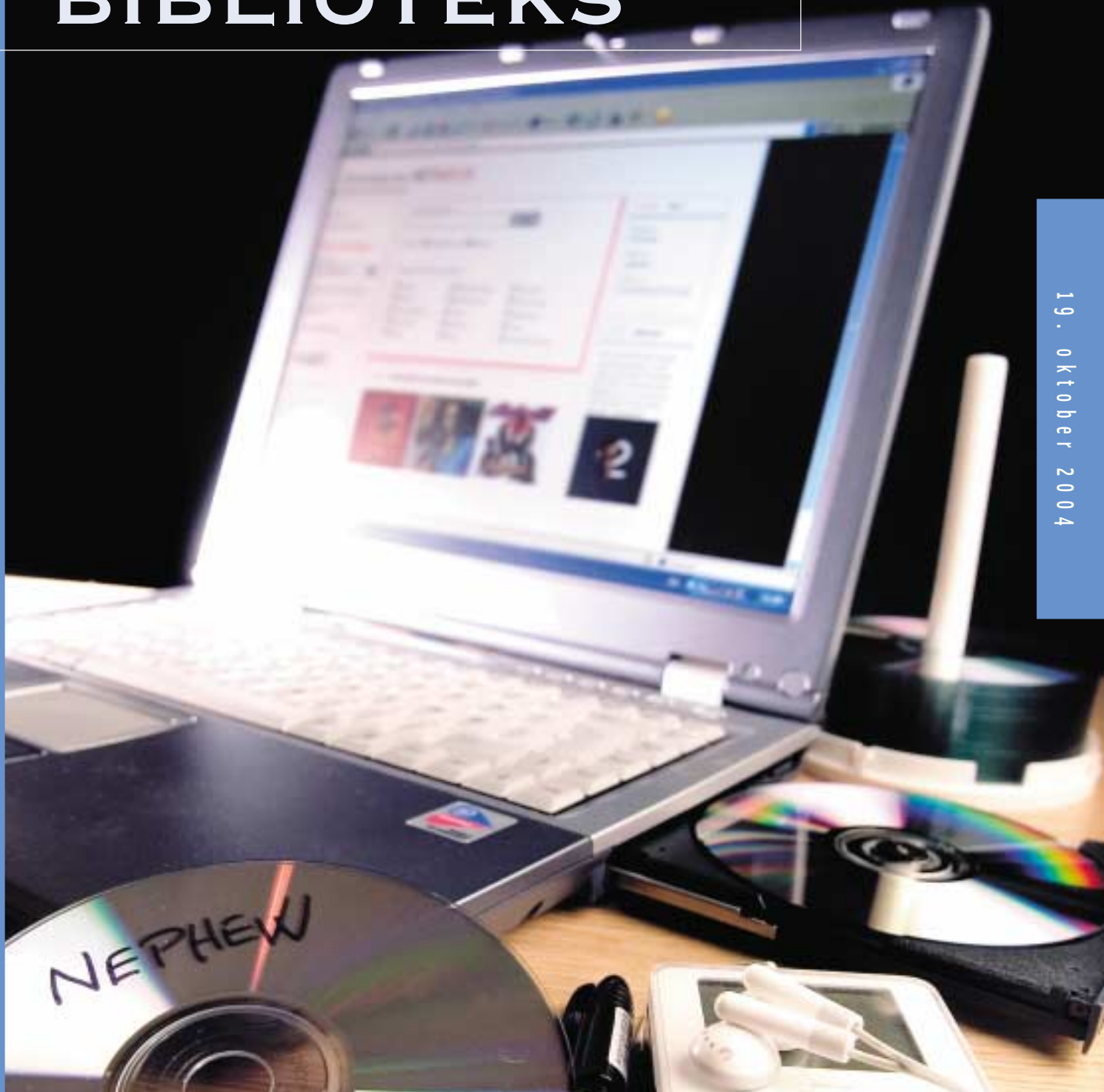

16

2004

Hvad har BF's politikere udrettet siden 2003?
Rapport om mange ikke-lånere på bibliotekerne
Plads til begejstring: Det nye Sæby Bibliotek

PRESSE BIBLIOTEKS

19. oktober 2004

Kodeknæk: Phonofile vil ikke øge sikkerheden

Direktør: Johnny Roj-Larsen

BF's hovedbestyrelse

Formand: Jakob Winding,

Tlf. A: 38 88 22 33, P: 38 79 80 17,

E-mail: jw@bf.dk

Næstformand: Mette Kjeldsen Sloth,

Frederiksberg Kommunes Biblioteker

Tlf. A: 38 21 18 00, P: 44 98 91 38,

E-mail: mksloth@post.tele.dk

Øvrig hovedbestyrelse:

Pernille Drost, Handelshøjskolens Bibliotek

Tlf. A: 38 15 37 02, P: 38 86 59 04

E-mail: pernille.drost@webspeed.dk

Jeanette Ekstrøm, Danmarks Tekniske Videncenter

(På barselsorlov)

P: 46 35 07 67

E-mail: je@dtv.dk

Per Fredborg, Det Digitale Bibliotek,

Århus Kommunes Biblioteker

Tlf. A: 89 40 94 26, P: 86 21 02 98

E-mail: pkf@bib.aarhus.dk

Jens Ludvigsen, Sociologisk Bibliotek, KU

Tlf. A: 35 32 32 70, P: 35 39 56 06

E-mail: jens.ludvigsen@sociology.ku.dk

Joan Mühldorff, HvidovreBibliotekerne

Tlf. A: 36 34 36 04, P: 32 64 63 19

E-post: jom@hvidovre.dk

Bente Stonor Nielsen, Ølstykke Bibliotek

Tlf. A: 47 18 86 00, P: 55 77 66 87

E-mail: bsn@oelstykke.dk

Lis Nielsen, Det Kongelige Bibliotek

Tlf. A: 33 47 44 57, P: 36 17 52 02

E-mail: lin@kb.dk

Finn Petersen, Nørrebro Bibliotek

Tlf. A: 35 85 68 53, P: 44 53 79 85

E-mail: noefp@kkb.bib.dk

Jette Rasmussen,

Biblioteket for Blåbjerg, Blåvandshuk og Varde kommuner

Tlf. A: 75 22 10 88, P: 75 25 40 55

E-post: jetterasmussen@vardebib.dk

Bibliotekspressen

Lindevangs Allé 2, 2000 Frederiksberg

Tlf. 38 88 22 33 · Fax 38 88 31 01

E-mail: bibliotekspressen@bf.dk

Internet: www.bibliotekspressen.dk

Udgiver: Bibliotekarforbundet

Redaktion:

Ansvarsh. redaktør Henrik Hermann, hermann@bf.dk

redaktionssekretær Hanne Folmer Schade, schade@bf.dk

journalist Anette Lerche, lerche@bf.dk

Annoncer:

DG Media as, Studiestræde 5-7, 1455 København K,

Tlf. 70 27 11 55, fax 70 27 11 56, e-mail: epost@dgmedia.dk

Bladudvalg:

Andrew Cranfield, Helle Behrens Eriksen, Karin Maan,

Per Drustrup Larsen, Jette Rasmussen og Anne-Marie Torpe

ISSN 1395-0401

Medlem af Dansk Fagpresseforening

Abonnement:

Ingelise Dyrland Frederiksen, abonnement@bf.dk

Årsabonnement: 420 kr.

BF-medlemmer modtager automatisk bladet

Oplag: Distribueret oplag 1.7.2002 - 30.6.2003

iflg. Dansk Oplagskontrol: 6.573

Dette nummer er trykt i 6.800 eksemplarer

Adresseændring skal af Bibliotekarforbundets medlemmer

meddeles til BF's medlemsafdeling. Uregelmæssigheder i

leveringen meddeles til det lokale postkontor.

Fremtiden tilhører akademikerne

Hvad er bibliotekarisk arbejde egentlig? Og hvad skal bibliotekarerne kunne? Fremtiden kommer til at lave meget om på svaret på de spørgsmål. Og et muligt svar bliver: cand.næsten.alt.

I perioden 2000-2004 steg antallet af kandidater, der blev uddannet fra Danmarks Biblioteksskole fra 28 til 68 om året. I samme periode faldt antallet af dimittender, der blev færdige med den 3½-årige uddannelse fra 182 til 124. Og det er en udvikling i den rigtige retning, for en ting er sikkert: Der bliver brug for folk med lange uddannelser. Det danske arbejdsmarked er de sidste mange år gået mod stadig mere videnstunge jobområder. Ved udgangen af 2003 var der ifølge Danmarks Statistik 377.400 ufaglærte jobs i industrien, mens der var 610.000 ufaglærte jobs i midten af 1970'erne. Sammenligner man det med den forholdsvis lave arbejdsløshed i dag, er det tydeligt, at der er sket en udvikling hen mod, at flere og flere jobs

kræver uddannelse, og den skal helst have en vis længde. Akademikerne har da også været en ubetinget succes på det danske arbejdsmarked med en stadig stigende beskæftigelse de seneste 30 år. Alene de seneste 10 år er beskæftigelsen for akademikere steget med 40 procent.

En ting, der i høj grad kendetegner akademikerne arbejdsmarked, er, at der er flydende faggrænser. En bestemt uddannelse fører ikke automatisk til et bestemt job. For bare 25 år siden fandt næsten 80 procent af cand.mag.'erne job som gymnasielærere. I dag ender over halvdelen af dem i den private sektor. De har simpelthen skabt nye jobs. I samme gænge viste DJØF sidste år, at kommunerne regnede med at have 50 procent flere af deres medlemmer ansat i løbet af få år.

Den udvikling har BF's medlemmer også oplevet. For eksempel havner omkring en fjer-

dedel af dimittenderne fra Danmarks Biblioteksskole i dag i det private erhvervsliv – primært kandidaterne. Og hvis vi får lov til at påvirke udviklingen i den retning, vi gerne vil i BF, så vil der også blive ansat mange bibliotekarer i kommunerne og i staten i de kommende år. Men jeg tror, at det bliver i helt nye roller, end dem vi kender til i dag. Vi vil opleve en ny faglighed.

Der er et stort og aktuelt behov for de informationskompetencer, som dimittenderne fra Danmarks Biblioteksskole kommer ud med. Men hvis man vil konkurrere med de andre akademikere, er man nødt til at have papirerne i orden. Man må have en kandidatgrad. Så det er nu, at vi skal overveje at strømline uddannelsen på Danmarks Biblioteksskole til en rent akademisk uddannelse med kun en bachelorgrad og en kandidatgrad.

Fremtidens mange selvbetjeningsmuligheder vil ændre vores arbejdsopgaver radikalt i de kommende år, og vi vil komme til at udvikle stadig flere servicetilbud. Det videnstunge samfund har et stort behov for mere og mere information, og det skal være den rigtige information på det rigtige tidspunkt. I det rum kommer vi til at udvikle vores nye faglighed. På Bibliotekarforbundets Generalforsamling den 23-24. oktober på Nyborg Strand vil vi under tema-

debatten helt sikkert komme ind på den nye faglighed. Og i den kommende periode vil vi komme til at debattere vores nye jobmuligheder og fagligheden igen og igen. Det bliver en spændende tid.

LIS NIELSEN

Tiltrængt fornyelse i BF

Vi er af flere grunde glade for, at Pernille Drost stiller op som formandskandidat – ikke mindst fordi Bibliotekarforbundets medlemmer hermed for første gang i mange år får mulighed for et reelt valg ved urafstemningen efter generalforsamlingen. Det bør også inspirere flere medlemmer til at komme til generalforsamlingen for at følge de to kandidater.

For os er de vigtigste argumenter for at vurdere de to kandidater følgende: Vi ønsker en formand for BF med stor gennemslagskraft. Vi ønsker en formand, som kan markere Bibliotekarforbundet med en mere offensiv profil – såvel internt overfor medlemmerne, som eksternt i biblioteksverdenen og i offentligheden. Vi vil have en formand, der kommer med klare udmeldinger på det biblioteks- og kulturpolitiske område. BF's stemme skal høres, når der diskuteres biblioteks- og kulturpolitik i Danmark og internationalt.

Vi ønsker en fagforeningsformand, der har større respekt og gennemslagskraft i AC, (Akademikernes Centralorganisation, red.). Det er afgørende for vores løn- og ansættelsesforhold, at der i AC kommer øget forståelse for nødvendigheden af lønforbedringer for bibliotekarer.

Vi ønsker en fagforeningsformand, som kan profilere de bibliotekariske kompetencer overfor private og offentlige arbejdsgivere. Det er nødvendigt for at øge efterspørgselen efter bibliotekarisk arbejdskraft og dermed nedbringe arbejdsløsheden. Bibliotekarer har i dag kompetencer, som burde være efterspurgt på flere uddannelses- og vidensinstitutioner.

Vi er ikke i tvivl om, at det bedste svar på de krav, vi stiller til den kommende formand, er en kvinde; nemlig Pernille Drost. Hun har de nødvendige visioner, vilje og evne til at sætte bibliotekarer og faget på dagsordenen såvel indadtil som overfor samarbejdspartnere. Vi tror også på, at der med Pernille vil komme en tiltrængt fornyelse af BF og at en ny formand også kan bane vejen for, at et nyt lag af relativt nyuddannede i højere grad gør sig gældende i fagforeningen.

ÅGOT BERGER
afdelingsleder, Blågårdens Bibliotek
SØREN KLØJGAARD
Tillidsrepræsentant, Lokalbibliotekerne, Århus Kommunes
Biblioteker

Glem ikke hvor projektmidlerne kommer fra

I Bibliotekspressen nummer 14/2004 skriver Steen Kabel om Vejle Biblioteks projekt *Det musiske børnebibliotek*, der har modtaget 690.000 kroner i tilskud fra Udviklingspuljen for folke- og skolebiblioteker. Projektet er flot og perspektivrigt, og det er derfor fint og godt, at Bibliotekspressen omtaler det. En række andre projekter er ligeledes omtalt igennem det seneste halve år. Formidling af resultater og erfaringer – gode som dårlige – fra projekter er svære at få spredt, så omtalen i Bibliotekspressen er bestemt en glædelig ting. Ærgerligt er det bare, at jeg gang på gang kan konstatere, at finansieringen af projekterne stort set ikke er omtalt.

Jeg medgiver meget gerne, at langt de fleste af projekterne ikke ville være blevet født eller gennemført uden initiativ og egenfinansiering fra et (eller flere) folkebibliotek(er), der ønsker at forny sig og medvirke til udviklingen af biblioteksvæsenet. Men langt den overvejende del af projekterne i folkebibliotekerne er gennemført med tilskud fra

staten: Udviklingspuljen for folke- og skolebiblioteker eller Overbygningspuljen. Det er meget tilfredsstillende at kunne medvirke til udviklingen af biblioteksvæsenet blandt andet ved medfinansiering af udviklingsprojekter. Normalt er statens bidrag til projekter, der gennemføres inden for rammerne af Udviklingspuljen 60 procent, mens staten normalt finansierer 75 procent af udviklingsprojekterne inden for Overbygningspuljens rammer.

Det er dog særdeles beklageligt og dumt, at denne medfinansiering end ikke omtales, når projekterne refereres i for eksempel Bibliotekspressen – på trods af, at det faktisk er en bevillingsforudsætning. Både Udviklingspuljen og Overbygningspuljen skal nævnes ved omtale af projekter, der opnår tilskud.

Når jeg bekymrer mig om denne sag og tillader mig at kalde det »dumt« ikke at omtale den statslige medfinansiering af udviklingsprojekter, er det ud fra betragtningen om, at

ingen penge er selvfølgelig i dag. Der er pres på de kommunale midler, men i høj grad også på de midler der tilføres biblioteksvæsenet via Finansloven.

Glædeligt er det så til gengæld, at jeg ved en afskedsreception for nylig fra såvel politikere som embedsmænd (fra talerstolen) kunne høre ros til den afgangende leder for lederegenskaber, der blandt andet har kunnet skaffe midler til udviklingsarbejde fra Biblioteksstyrelsen. En ros til lederegenskaber, som jeg har fortolket som en tilfredshed med statens villighed til at understøtte udviklingen i biblioteksvæsenet.

Mit råd er: sæt pris på tilskud af enhver slags og husk at nævne donoren på passende vis. Det vil gavne biblioteksvæsenet både nu og i fremtiden.

LONE HANSEN
Chefkonsulent i Biblioteksstyrelsen

Formandsvalg på hjemmeside

Pernille Drost, medlem af Bibliotekarforbundets hovedbestyrelse og kandidat til formandsvalget dette efterår, har 4. oktober lanceret sin egen hjemmeside i kampen om formandposten i BF. Titlen er ganske enkelt www.formandsvalget.dk, men det er naturligvis først og fremmest Pernille Drost's synspunkter, der luftes. Til Bibliotekspressen fortæller Pernille Drost, at domænenavnet Drost er optaget, og at valget derfor faldt på formandsvalget.dk – ikke at forveksle med formandsvalg.dk, et site, som et hold fodboldspillere fra Venstres Ungdom har sat sig på. Pernille Drost forklarer om baggrunden for sin hjemmeside:

- Jeg har lavet hjemmesiden, fordi jeg gerne vil skrive om mit kandidatur og om formandsvalget i Bibliotekarforbundet, og jeg vil gerne fortælle medlemmerne, hvad jeg for eksempel mener om overenskomst, Ny Løn, faglighed, synlighed og hvilke visioner, jeg har for BF, siger Pernille Drost, der også præsenterer sig med foto og cv på siden. Hjemmesiden huser også et debatforum, og fra første dag såmænd også en replik fra hende til Jakob Winding, som i Bibliotekspressen nr. 14/2004 udtalte sig om hendes kandidatur og udtrykte bekymring for hendes manglende erfaring.

Vi har spurgt Jakob Winding, om han også har tænkt sig at lancere en hjemmeside.

- Nej, det vil jeg ikke gøre. Jeg føler ikke, at der er behov for profilering på den måde. Medlemmerne ringer til mig, når de vil tale med mig, og det er de velkomne til. Men jeg forstår godt, at Pernille laver sin hjemmeside, for jeg har som formand et større apparat at trække på, siger Jakob Winding.

I de kommende numre af Bibliotekspressen stiller vi de to formandskandidater hver ét spørgsmål – læs på side 466, hvad de to kandidater mener om BF og forbundets synlighed.

hermann

Mentorordning i BF?

Hvordan sikrer man en bedre kommunikation og dialog mellem unge generationer og de ældre medarbejdere? Det er et af de spørgsmål, som BF gerne vil have svar på, inden generationsskiftet på især folkebibliotekerne slår igennem.

Et af svarene kan vise sig at være en mentorordning, hvor en erfaren medarbejder bliver mentor for en uerfaren, der så får rollen som mentee.

Om det er det rette svar for BF's medlemmer er Anne-Mette Lerche og Anders Krag, to studerende fra biblioteksskolen i København, ved at undersøge som deres erhvervsorienterede projekt. De har sat sig ind i allerede eksisterende mentorordninger, som de understreger ikke behøver at være ordninger, hvor unge medarbejdere lærer af ældre. Der skal blot være tale om, at mentor har mere erfaring end mentee.

De to studerende har valgt at opdele BF's medlemmer i tre grupper. De ansatte på folkebibliotekerne, privat-ansatte bibliotekarer og endelig bibliotekarer på forskningsinstitutioner. Det er altså ikke hele BF's medlemsskare, der er repræsenteret i undersøgelsen.

De studerende vil i løbet af efteråret foretage interviewundersøgelser inden for de tre grupper for at danne sig et billede af medlemsskarens behov og forestillinger om en mentorordning.

Resultatet bliver, at BF modtager en rapport fra de to studerende med informationer om medlemsgruppernes behov. Rapporten bliver udgangspunktet for implementeringen af en reel mentorordning for BF's medlemmer.

lerche

FOTO: POLIFOTO

Kommunalt lønkaos i København. Flere af demonstranterne havde fået en månedsløn på kun 500 kroner.

København kludrede i lønningerne

I juli 2004 indførte Københavns Kommune et nyt lønsystem, og siden har der været regulært lønkaos i kommunen.

50.000 ansatte er berørt; nogle har ikke fået løn, andre har ikke fået indbetalt pension eller også har der været problemer med feriebetalingen. Torsdag den 30. september demonstrerede medarbejderne foran Rådhuset. Blandt demonstranterne talte tillidsrepræsentant Tage Sørensen i alt tre bibliotekarer. Deres deltagelse i demonstrationen var et udtryk for solidaritet med de kommu-

nalt ansatte, der var ramt af kaoset, for så vidt Tage Sørensen er orienteret, er bibliotekarerne stort set ikke ramt.

- Men at vi ikke er ramt er en tilfældighed, så vi bakkede op om demonstrationen, forklarer han.

Købehavns Kommune lagde et brev ved sidste lønseddel, hvori den beklagede de mange fejl og lovede, at der blev arbejdet på højtryk for at udrydde fejlene.

lerche

FOTO: JAKOB BOSEKUP

Følger man en simpel opskrift, der er tilgængelig på nettet, så kan man ulovligt kopiere musikfiler fra Bibliotekernes Netmusik.

Sikkerhed vigtig for fortsat samarbejde

Lånetiden på Bibliotekernes Netmusik er enten en dag eller en uge, herefter kan filen ikke afspilles længere. Det kan låneren omgå ved ulovligt at kopiere musikfilen, har journalister fra Nyhedsmagasinet Ingeniøren afsløret.

Den afsløring overraskede dengang Phonofiles it-chef, men nu siger direktøren i Phonofile, Jesper Bang-Olsen, til Bibliotekspressen:

- Det er muligt at øge sikkerheden endnu mere, men det går ud over lånerne, der så skal hente ekstra programmer og plugins for at bruge indholdet. Det ønsker vi ikke, udtaler Jesper Bang-Olsen.

Pladeselskabet Crunchy Frog er med i Bibliotekernes Netmusik. Søren Henriques Ferdinandsen er produktansvarlig og kontaktperson for ordningen, som Crunchy Frog har været med i fra starten.

- Jeg kan godt lide initiativet, ideen om at man kan låne musik. Biblioteksfilosofien om at man kan låne ting ud og højne udviklingen er god, siger han. Som ansat i et lille pladeselskab er han heller ikke blind for fordelene ved at blive eksponeret. Til gengæld var Søren Henriques Ferdinandsen ikke blevet informeret om Ingeniørens afsløring af sikkerhedsbristen. Han er indforstået med, at der aldrig vil være noget, der er 100 procent

sikkert, men siger:

- Sikkerheden er vigtig for, at man kan fortsætte samarbejdet, men på dette område er man ikke særlig meddelsom.

- Det er ærgerligt, at man risikere at ødelægge et system, for os betyder det ikke så meget økonomisk, men ud fra min demokratiopfattelse er det superærgerligt, hvis ordningen forsvinder.

Søren Henriques Ferdinandsen mener, at det vil være muligt at øge sikkerheden.

- I princippet er det samme metode, man bruger, når man køber MP3-filer på nettet. Det er samme teknologi, men her er sikkerheden enormt stor. Jeg vil opfordre til, at man undersøger muligheden for samarbejde. Hvis sikkerheden bliver øget giver det endnu mere mening at være med, og udbudet for låneren bliver større, siger han. Et af de store pladeselskaber, der endnu ikke er med i Bibliotekernes Netmusik, er EMI. Jesper Dahlgaard er New Media Manager, og han siger, at begrundelsen for ikke at være med er økonomien. Sikkerheden mener han derimod er god nok.

- Jeg er rimelig tryk ved den software, som Phonofile benytter, og jeg tror da også, at de får løst problemet hos Phonofile, siger han.

terche

FNG hedder nu Bibliotekernes Netguide

Før hed den FNG, Folkebibliotekernes Netguide, og nu har den skiftet navn til Bibliotekernes Netguide og får web-adressen bibliotekernesnetguide.dk.

- Vi har valgt at redesigne siden, så den er blevet mere tidssvarende, siger Bo Breiting, webmaster på Bibliotekernes Netguide.

Indholdet er stadig det samme: En guide til hjemmesider af kvalitet om alverdens emner og fri for reklamer. Den populære side blev i 2003 af Morgenavisen Jyllands-Posten kåret som årets bedste hjemmeside.

120 bibliotekarer fra 28 danske folkebiblioteker redigerer løbende netguidens 30 hovedemner og endnu flere underemner.

- Det handler ikke kun om at tilføje links.

Det handler i mindst ligeså høj grad om at fjerne links, der har mistet relevans eller kvalitet, siger bibliotekar Lone Meyer, der er hovedredaktør på Bibliotekernes Netguide. Læs i øvrigt på side 477 et læserindlæg som blandt andet er en reaktion på, at siden er omdøbt.

hermann

Spark i lønsovsen

De to formandskandidater i BF, Jakob Winding og Pernille Drost var i krydsilden på Frederiksberg Bibliotek, da de mandag den 5. oktober krydsede klunger foran 50-60 medlemmer. 75 havde tilmeldt sig.

Hvad med lønnen? Hvad skal BF med en karriererådgiver, lød nogle af spørgsmålene. Der var spark i lønsovsen, men mest i lønsovsen, og begge kandidater måtte i den grad hver i sær gøre rede for det, mange medlemmer opfatter som et elendigt lønsystem, der stort set kun har tilgodeset lederne.

Hvem, der kom bedst ud af duellen, lader vi medlemmerne vurdere, og på BF's generalforsamling i Nyborg - om søndagen den 24. oktober er der mulighed for at høre Jakob Winding og Pernille Drost for fuld udblæsning, når de om formiddagen redegør for deres kandidatur. Ordstyrer bliver BF's advokat Henrik Oehlschlæger, og her vil de to kombattanter få deres hidtil største lytterskare, ved redaktionens slutning havde 313 meldt deres ankomst til generalforsamlingen, som lørdag byder på en faglig debat om fremtidens bibliotekarrolle.

hermann

Netmusik med undertoner:

Britney kan downloades – og kopieres

Bibliotekernes Netmusik gik i luften

1. september. Ikke uden børnesygdomme, men både Phonofile og Biblioteksstyrelsen er tilfredse.

af RASMUS HOUGAARD

Lån musikken digitalt i en begrænset periode – nemt, lovligt og direkte ind i din egen dagligstue.

Det er det unikke tilbud, som lånerne på en lang række af landets folkebiblioteker har kunnet forholde sig til siden 1. september, da Bibliotekernes Netmusik blev lanceret.

Men åbningen har ikke været uden problemer – tiltaget er blevet klandret for at indeholde for lidt musik samt for kun at understøtte pc-plattformen og Microsoft-programmer. Helt galt var det, da det lykkedes journalister på fagbladet Ingeniøren at kopiere de ellers kopsikre musikfiler.

De kritiske røster får dog ikke Biblioteksstyrelsens direktør, Jens Thorhauge, til at vakle i troen:

- Vi har brugt lang tid på at lave modellen og forretningskonceptet og er glade for, at det fungerer. Selvfølgelig har der været nogle indkøringsvanskeligheder, men vi er absolut tilfredse med opstarten.

Indtil videre har 115 biblioteker tilmeldt sig Bibliotekernes Netmusik, der er en del af Kulturministeriets handlingsplan »Liv i musikken 2004-2007«. Projektet løber i en forsøgsperiode på to år og håndteres af Bibliotekskonsortiet, der er en styregruppe nedsat til arbejdet med musiklicenser. Ud over Biblioteksstyrelsen, består Bibliotekskonsortiet af Statsbiblioteket og bibliotekerne i Århus, Odense, København, Frederiksberg, Gentofte og Herning. Biblioteksstyrelsen er dog kun med på Phonofile-licensen.

Første fisk i nettet

Phonofile er den forening, der leverer teknikken bag hjemmesiden. I foreningen arbejder pladebranchen, komponister, tekstforfatter og rettighedsorganisationer sammen om at finde en model for salg og udlån af digital musik.

Det er også Phonofile, der forhandler rettigheder hjem fra pladeselskaberne. Foreløbig er det fortrinsvist mindre selskaber, der har kunnet se fidusen, mens de store multinationale pladekompagnier er mere nølende ved tanken – de frygter at miste penge på cd-salg ved at frigive deres musik til udlån. Dog har BMG netop sagt ja til at være med. BMG er et af fem

Sikringen brudt

Filerne er lagt ind i WMA-format. Det betyder, at kun pc-ejere med Microsofts Windows Media installeret kan benytte sig af Bibliotekernes Netmusik. Fagbladet Ingeniøren har brudt sikringen ved at downloade en anden softwareafspiller – en Winamp-afspiller i version 5 sammen med et par andre programstumper, og dermed kan det lade sig gøre at optage filen som en wav-fil, der nemt kan konverteres til en mp3-fil. Men ulovligt er det altså.

FOTO: SCANPIX OG POLIFOTO

Musikelskende lånerne kan downloade musik af kunstnerne til venstre. Men andre store navne som Anastacia eller Saybia er ikke med i ordningen.

store pladeselskaber, og med deres indtræden kan vejen være banet for at Sony, Universal, Warner og EMI følger trop.

- Nu kan man låne sange med for eksempel Britney Spears og Westlife – og så kan jeg da ikke se, hvorfor Robbie Williams og Kylie Minogue ikke også skulle være der, fastslår Phonofiles direktør, Jesper Bang-Olsen.

Han arbejder målrettet på at skaffe underskrifter fra de resterende selskaber, så målet kan nås: at give adgang til et katalog over samtlige danske cd-udgivelser siden 1982, da de første cd'er kom på markedet.

Frygter ikke kopiering

Hverken Jesper Bang-Olsen eller Jens Thorhauge tror, at særligt mange lånerne vil falde for fristelsen til at kopiere musikken, selv om det nu har vist sig muligt at bryde kopisikringen. - Sikre systemer findes ikke. Man kan også bryde ind i Nationalbanken, men det er ulovligt, og det er det også at knække

koden på musikfilerne. Det helt store flertal kan ikke finde ud af det, og det må være meget lidt attraktivt at kopiere noget, der i forvejen er gratis – hvis man endelig vil anskaffe sig musikken ulovligt, er der nemmere måder at gøre det på, forklarer Thorhauge, mens Phonofile-direktøren supplerer:

- Vi bruger de standarder, der er godkendt af pladeselskaberne. Det er muligt at øge sikkerheden endnu mere, men det går ud over lånerne, der så skal hente ekstra programmer og plugins for at bruge indholdet. Det ønsker vi ikke. Filerne er lagt ind i WMA-format. Det betyder, at kun pc-eje- ▶

»Sikre systemer findes ikke. Man kan også bryde ind i Nationalbanken, men det er ulovligt, og det er det også at knække koden på musikfilerne.«

Jens Thorhauge, direktør i Biblioteksstyrelsen

re med Microsofts Windows Media installeret kan benytte sig af Bibliotekernes Netmusik – i strid med den statslige it-politik, der dikterer valgfrihed for borgerne.

- Det er et problem, men det var et ufravigeligt krav fra rettighedshaverne, som vi var nødt til at gå med til, hvis vi ville have projektet op at køre, konstaterer Thorhauge.

I armene på A. P. Møller

Lånetiden begrænses nemlig igennem Microsofts DRM-teknologi (digital rights management). Musikfilerne skal ikke afleveres tilbage igen – når låneperioden udløber, holder de ganske enkelt op med at virke.

Derfor er det heller ikke muligt at forlænge lånet. I stedet får man en besked om, at filen kan genlånes eller købes hos Bilka, Føtex og A-Z. Men er det bibliotekernes opgave som kulturinstitution at sende lånerne i armene på A.P. Møller og Dansk Supermarked?

- Sådan skal man ikke se på det. Det er en måde at give lånerne en chance for at beholde musikstykket – og man kan jo bare lade være med at købe. Men det handler også om, at et sundt musikliv forudsætter en sund økonomi hos rettighedshaverne. I øvrigt er det mit klare indtryk, at der er størst interesse for 1-dageslånene, og det kunne jo betyde, at lånerne bruger Bibliotekernes Netmusik som lyttepost før de køber,

siger Jens Thorhauge, der håber, at tilbuddet vil blive brugt endnu mere fremover.

Det ønske skal han nok få opfyldt. Men det kræver, at rettighedshaverne bakker op. ■

Bibliotekernes netmusik:

- Indeholder pr. 1. oktober 3.580 albums – i alt 48.740 tracks – men mangler musik fra store selskaber som Sony, Universal, EMI og Warner.
- Skal på sigt indeholde det samlede danske musikkatalog siden 1982.
- Gør det muligt at låne musikfiler i op til syv dage – men kun et begrænset antal ad gangen.
- Er gratis at bruge for lånerne, mens bibliotekerne betaler et årligt grundgebyr afhængig af størrelse – fra 6.000 for de mindste kommuner til 96.000 for konsortiebibliotekerne. I prisen er indeholdt et bestemt antal tracks, men yderligere downloads kan købes (1 krone pr. syvdageslån).
- Har i september haft ca. 10.000 unikke brugere og 40.000 downloads.

Læs mere på www.statsbiblioteket.dk/netmusik

Netmusikken er for dyr

Hobro Bibliotek har valgt at se tiden an med online-musikudlån. Lige nu er produktet simpelthen for tyndt til prisen.

af RASMUS HOUGAARD

- **Vi vil have** en ordentlig vare, før vi slipper slanterne. Det var – let omformuleret – den klare udmelding, der sidst i september stod at læse på Hobro Biblioteks hjemmeside. Her skal lånerne ikke regne med at kunne benytte sig af Bibliotekskonsortiets nye tilbud om gratis udlån af online-musik foreløbig.

- Det er en vurdering, vi har lavet, fordi det er relativt få ting, der er tilgængelige på Bibliotekernes Netmusik. Der mangler at blive forhandlet rettigheder for de store selskaber, og indtil det sker, får vi ganske enkelt for lidt for pengene, fortæller Mads Nørgård, der er bibliotekar og musikindkøber på Hobro Bibliotek.

- Vi har haft lånerne, der har set indslaget om Bibliotekernes

Netmusik i TV-avisen, hvor det lød som om al musik var online. De blev altså meget skuffede, da de opdagede, hvordan virkeligheden så ud.

Men ideen holder

Mads Nørgård har imidlertid ikke noget at udsætte på selve konceptet bag Bibliotekernes Netmusik.

- Projektet er absolut i orden. Det virker fint med låneperioder på én eller syv dage, og mange biblioteker er jo også allerede gået med. Men indtil videre svinger det meget med indholdet. For eksempel er der et ganske fint udbud af dansk jazz, mens der er andre genrer, der stort set ikke er repræsenteret endnu, forklarer han.

Hobro Bibliotek vil dog gerne være med, når der bliver stillet flere tracks til rådighed og der dermed bliver bedre sammenhæng mellem pris og udbud.

- Sådan tror jeg, at der er flere mindre biblioteker, der har det. 12.000 kroner om året er mange penge for os, og dem kan vi indtil videre bruge bedre på en anden måde. Men jeg mener ikke, at Bibliotekskonsortiet er for tidligt ude med online-musikudlån. Vi skal bare overveje, hvornår produktet er godt nok til, at vi også har råd til at bruge penge på det i Hobro. ■

Hvordan bliver BF mere synlig?

Formand Jakob Winding mener, at BF er synlig blandt medlemmerne.

Pernille Drost ønsker større samfundspolitisk engagement og markering i medierne.

Formandsvalget i BF er i gang, og Bibliotekspressen stiller i dette og de kommende to numre spørgsmål til kandidaterne, formand Jakob Winding og udfordrer Pernille Drost.

Spørgsmålene er af generel karakter, og kandidaterne har fået begrænset plads til at svare. De to kandidater har afstukket kursen. Jakob Winding slår på, at han med erfaring og netværk kan føre BF videre de kom-

mende år, mens Pernille Drost slår på, at hun vil gøre BF mere synlig og skabe forandringer. Hun mener, at BF er ved at gå i stå. Også i nummer 17 og 18 vil vi stille spørgsmål til de to kandidater, urafstemningen slutter den 22. november, og den 26. november bliver stemmerne talt op.

I første omgang lyder spørgsmålet i al sin enkelthed: Hvordan bliver BF mere synligt?

hermann

Jakob Winding: Vi er synlige

I min formandsperiode har vi arbejdet for at gøre BF mere synlig – blandt andet overfor medlemmerne – med det resultat, at medlemsdeltagelsen i BF's arrangementer er fordoblet i de seneste 6-7 år. BF tilbyder blandt andet medlemsmøder om aktuelle emner for eksempel om lønspørgsmål og lønpolitik eller konsekvenser af Strukturkommissionens arbejde. Vigtigt er det også at aktivere BF's bagland – for eksempel med visionsprojektet angående faggrupper/netværk og andre ressourcpersoner.

Når talen er om at blive citeret i aviserne, så handler det om det lange seje træk: Vi er 5500 bibliotekarer i BF, og selv om der er reserveringskøer på bibliotekerne, så handler det ikke om sygehusventelister. Vi må selektere vore budskaber og gøre dem klare for omverdenen, så vi kan være stolte af at blive set i medierne, men det handler ikke om synlighed for enhver pris.

Jeg er særdeles tilfreds med BF's platform over for vore samarbejds- og forhandlingspartnere – eksempelvis har respekten omkring BF i Akademikernes Centralorganisation, AC, betydet ekstra overenskomstmidler fra AC-fællesskabet ved OK-02. ■

Pernille Drost: Tænk politisk

I dette svar vil jeg fokusere på synlighed i det offentlige rum, som jeg synes BF mangler.

BF bliver mere synlig ved i langt højere grad at tænke politisk og engagere sig i samfundsdebatten: Kulturpolitisk, bibliotekspolitisk, erhvervspolitisk, socialpolitisk og forskningspolitisk. Vore medlemmers interesser falder inden for mange politikområder. BF skal være offensiv overfor pressen, politikere, beslutningstagere, erhvervsliv, interessenter og samarbejdspartnere. I forhold til pressen skal der skrives kronikker, læserbreve og debatoplæg.

Det er ikke nok med en pressemeddelelse i ny og næ. Budskaberne skal være perspektiverende, klare og markante, ellers kan BF ikke trænge igennem. Der skal opbygges netværk til politikere og beslutningstagere og laves konkret lobbyarbejde. For eksempel kontakt til de kulturpolitiske ordførere og de relevante ministerier. Der skal skabes samarbejder og netværk i biblioteks- og organisationsverdenen, der kan give os større gennemslagskraft. BF's formand har ansvaret for aktivt og markant at fremføre BF's synspunkter i alle relevante fora, for på den måde at skabe respekt og interesse for, hvad BF mener, når der diskuteres biblioteker, bibliotekarer, viden og informationspolitik. ■

Tilbageblik på perioden
2003-2004:

Informationsafdeling nedlagt

»BF's kommunikation og information er udbygget på alle fronter, både den papirbaserede og den information, der formidles via BF's forskellige hjemmesider.«

Sådan indleder hovedbestyrelsen afsnittet om kommunikation og information i beretningen for 2003 og 2004.

Blandt andet er BF ved at udarbejde en ny og bedre hjemmeside, og BF kan notere sig spalteplass i aviser og tidsskrifter i forbindelse med emner som digital forvaltning og Døssingprisen, og sendetid i radio og tv i forbindelse med emner som ytringsfrihed og pornofiltre. Dog noterer hovedbestyrelsen i sin beretning, at lobbyarbejde i forhold til Christiansborgpolitikere ikke har været godt nok.

I starten af 2004, nemlig i Bibliotekspressen nummer 2, kunne BF's medlemmer få et lidt mere detaljeret indtryk af, hvor BF's styrke og svagheder lå, når det gjaldt kommunikationsområdet. Daværende kommunikationschef Jesper Laursen udtalte sig blandt andet om, hvordan BF kunne profilere faget og bibliotekarer bedre:

»Det kan godt være, at det er op ad bakke, men der er nogen, der skubber på. På positivlisten er for eksempel de nye muligheder for bibliotekarer, som den digitale forvaltning fører med sig. Der er brug for bibliotekarernes kompetencer, de skal bare gøres kendt i en bredere offentlighed. Denne proces skal præge hver dag i BF i form af pressemeddelelser, kontakt til politikere, medlemmer og interessenter.«

Det var altså ambitionen i februar 2004, samme år gennemgik BF internt en række strukturelle ændringer. Stillingen som kommunikationschef blev nedlagt ved udgangen af april 2004, i sommeren 2004 fratrådte studentermedhjælperen i kommunikations-

og informationsafdelingen, og denne stilling blev heller ikke genbesat, og i 2004 blev hele afdelingen nedlagt.

Bibliotekspressen spurgte BF's formand Jakob Winding, hvordan nedlæggelsen af kommunikationsafdelingen harmonerer med beretningen, hvor man skriver, at »BF's kommunikation og information er udbygget på alle fronter.«

- I spørgsmålet påstår I, at man har nedlagt kommunikationsafdelingen. Vi har organiseret os anderledes. Vi har lavet et fagligt team, der skal fungere som platform for BF's kommunikation. Det består af fire konsulenter, en afdelingsleder og direktøren. En af de fire konsulenter er BF ved at ansætte, og vedkommendes opgave bliver at pleje pressekontakten. De politiske tilkendegivelser er min opgave som formand, forklarer Jakob Winding.

Han mener ikke, at BF har stået svagt på kommunikationsområdet i 2004.

- Derimod har vi været optaget af at gøre det bedre, siger han.

- 2004 har netop handlet om at omlægge til noget bedre, men det har været undervejs længe og er velovervejet. Den person, der skal pleje pressekontakten er endnu ikke ansat, men man kan sige, at vi ved, hvad vej vi vil gå, og hvad målet er, siger Jakob Winding og nævner som eksempel på en forbedring BF's nye webstrategi, som i højere grad er baseret på muligheden for interaktivitet. I øjeblikket forbereder BF en mere fokuseret presse- og kommunikationsstrategi, som skal udføres af BF's personale blandt andet direktør Johnny Roj-Larsen og personalet i BF's Faglig Afdeling. Omstruktureringen har samtidig ført til, at webdelen har fået sin egen webredaktør og webadministrator. Her er dog ikke tale om nyoprettede stillinger.

Vurdér din

Der skal snart være valg til
hovedbestyrelsen. En del
medlemmer genopstiller, men
hvad er det for nogle resultater, de
vil genvælges på?
Bibliotekspressen har set på
perioden, der gik.

af ANETTE LERCHE

Der var den sag med fag- og ansættelsesgrupperne, der sagde nej tak til hovedbestyrelsens visioner for deres fremtid. Der var to voldgiftssager, der endte med, at BF befandt sig på den tabende side, og så var der spørgsmålet om et a-kasse-skift, der aldrig rigtig blev aktuelt.

Det er blot en række af de sager, der kendetegner perioden 2003 og 2004.

Undervejs har medlemmerne af Bibliotekarforbundets hovedbestyrelse tænkt meget over fremtiden. Resultatet blev et visionsoplæg udgivet i starten af 2004 nemlig *Bibliotekarforbundets vision for fremtiden*.

Oplægget blev sendt ud som et indstik i Bibliotekspressen (nr. 2/2004), og da hovedbe-

På generalforsamlingen, sidst i Aalborg 2002, var der lejlighed til at stemme godkendt til hovedbestyrelsens beretning. Samme mulighed får medlemmerne i 2004 i Nyborg.

bestyrelses arbejde

styrelsen vurderede, at medlemmerne havde haft en chance for at læse på lektien, satte en række af hovedbestyrelsesmedlemmerne sig klar ved tasterne en sen eftermiddag i foråret 2004. Resultatet var skuffende. Ikke fordi medlemmerne var uenige, men fordi ingen medlemmer havde tid eller lyst til at chatte om emner som et muligt navneskift, nye roller for tillidsrepræsentanterne, eller hvem BF i det hele taget skal repræsentere.

Nye roller

Der var ellers visioner nok at diskutere. Hovedbestyrelsen meldte ud, at den forestilte sig et BF, der var fagligt fællesskab for bachelorer i biblioteksvidenskab, bibliotekar DB'er, cand.scient.bibl.'er, cand.mag.'er i kultur og formidling, cand.it.'er og andre akademikere, der arbejder inden for områder som kulturformidling, kulturforvaltning og kulturarvsbevaring. Hovedbestyrelsens skrev, at bibliotekarfaget skulle akademiseres, således at den bibliotekariske uddannelse svarede til øvrige akademiske uddannelser med en bachelor, kandidatuddannelse og ph.d.-grad. Og for at få en bredere appel til nye medlemsgrupper og få mere fokus på de bibliotekariske kompetencer i stedet for titlen bibliotekar, tænkte hovedbestyrelsen, at Bibliotekarforbundet skulle ændre sit navn til *BF – forbundet for*

informationsspecialister og kulturformidlere. Dette ramte ned i diskussionen om akademiseringen af faget, hvor hovedbestyrelsens vision var et forsøg på at favne alle medlemsgrupper lige fra den erfarne bibliotekar DB til den nyuddannede cand.scient.bibl., og de sidstnævnte skulle helst kalde sig bibliotekar cand.scient.bibl.

En anden mere konkret vision gik på tillidsrepræsentanternes rolle ikke bare i de nye kommunale strukturer, men også inden for både det statslige og private område. Hovedbestyrelsen forudså i sit visionsoplæg stadig større enheder, og dermed to slags tillidsrepræsentanter. En lille gruppe professionaliserede tillidsrepræsentanter i meget store organisationer og en stor gruppe mere traditionelle tillidsrepræsentanter i mindre organisationer.

Den første gruppe skal ifølge hovedbestyrelsen tælle 20 til 40 tillidsrepræsentanter, der skal løse opgaver i store organisationer med mange og brede personalepolitiske opgaver. I den gruppe vil tillidsrepræsentanterne blive mere professionaliseret, end de er i dag, og de vil ifølge hovedbestyrelsens vision skulle fungere som sparringspartnere og vidensbank for den gruppe på cirka 200 tillidsrepræsentanter, som hovedbestyrelsen forestiller sig skal fortsætte med tr-opgaver, som vi kender dem i dag i mindre organisationer. ■

Formanden fremhæver

Bibliotekspressen bad BF's formand Jakob Winding, fremhæve en række punkter, hvor hovedbestyrelsen har markeret sig i 2003/2004.

Overordnet fremhæver Jakob Winding visionsoplægget *Bibliotekarforbundets vision for fremtiden*, der danner grundlaget for mange af BF's projekter, men han gik også i detaljen.

Tillidsrepræsentanter: Vi har udviklet en række visioner for tillidsrepræsentanternes rolle i den nye kommunale struktur.

Faggrupperne: Vi har taget fat på faggruppeproblematikken, hvor vi vil danne netværk, der i højere grad gør det muligt at aktivere ressourcepersoner fra BF's faglige bagland.

Strukturreform: Vi har fået udarbejdet rapporten om de små biblioteker, der belyser de nye og særlige roller, som de små biblioteker kan imødesætte at få under den nye kommunale struktur.

Synlighed: Vi har gjort meget ud af, at bestyrelsen skal være mere synlig over for medlemmerne. Deltagelsen i BF's faglige arrangementer er fordoblet gennem de seneste år. Det er noget, vi har arbejdet målrettet på.

Samme a-kasse

I august 2003 besluttede hovedbestyrelsen at undersøge muligheden for at forlade Akademikernes a-kasse, AAK, og indgå i et a-kasse-samarbejde med Dansk Journalistforbund og Erhvervsprogligt Forbund. Den beslutning førte til, at AAK sendte et brev ud til BF's medlemmer, hvor AAK blandt andet skrev, at deres tilbud var billigere end det tilbud, der ville blive givet til BF's medlemmer fra a-kassen i det nye samarbejde. Brevet fik BF's formand, Jakob Winding, til at sende et nyt brev ud til medlemmerne. ▶

Top-down-proces var ikke sagen

Et omdiskuteret punkt i det visionsoplæg, som hovedbestyrelsen udarbejdede i perioden 2003 og 2004 blev relanceringen af BF's fag- og ansættelsesgrupper. Disse skulle erstattes med netværk, skrev hovedbestyrelsen dengang. Netværkene skulle finansieres gennem et fast tilskud, og hvert medlem af BF ville få tilbudt et gratis medlemskab af et valgfrit netværk. Desuden skulle det blive lettere at oprette og nedlægge netværk, hvilket i dag er en tidskrævende proces, der kræver generalforsamlingens involvering. Tidshorizonten til gennemførelsen af visionerne blev sat til 1. maj 2005.

I første omgang var der tilfredshed med oplægget, men det ændrede sig. Godt nok havde for eksempel Privatgruppen efterlyst fornyelse, men da gruppens bestyrelse havde set på visionsoplægget, frygtede den, at forandringen ville resultere i brancheopdelte netværk, således at ingen ville tale den fælles sag for privatområdet.

Faggrupperne havde også mange argumenter imod en proces, der på papiret så fin nok ud, men som i realiteten ville blive »bureaukratisk« og »centralistisk«. Blandt andet skulle faggrupperne ikke længere selv bestem-

me kontingentbeløbet, det skulle BF fastsætte, og nogle faggrupper vurderede, at det ville halvere deres budget.

Alle ansættelses- og faggrupper skulle desuden nulstilles, således at medlemmerne selv skulle melde sig ind igen, og deres medlemsblade skulle sendes ud elektronisk.

Det, at BF overtog administrationen af faggrupperne, var tænkt som en forenkling, men nu frygtede faggrupperne et tungt system, fordi de jo så skulle henvende sig til BF om alle økonomiske beslutninger. Faggrupperne frygtede for deres selvstændighed.

Hovedbestyrelsen tog visionerne op til nye overvejelser.

Processen blev på hovedbestyrelsesmøderne beskrevet som lærerig, og bestyrelsen noterede sig, at den havde gjort sig den erfaring, at man skal være varsom med blot at melde ud. Top-down-procesen fungerede ikke her, men omvendt glædede bestyrelsen sig overordentlig meget over, at den demokratiske proces i BF fungerer.

Nu er der nedsat en styregruppe med repræsentanter for faggrupperne, der ser på muligheden for forandring, således at forandringerne ikke presses ned oven fra, men kommer fra grupperne selv.

Faktuelle misforståelser i AAK's brev blev rettet; medlemmerne blev orienteret om, at det for det første slet ikke var besluttet, om man overhovedet ville skifte a-kasse, og for det andet ikke var klargjort, hvad omkostningerne ved et nyt samarbejde ville være. I brevet stod, at et a-kasse-skit skulle debatteres med medlemmerne.

Til næste hovedbestyrelsesmøde slog uenigheden igennem blandt hb-medlemmerne. En del var imod et a-kasse-skit i det hele taget, og endnu er medlemmerne ikke blevet hørt omkring a-kasse-skit eller ej.

En vundet – to tabt

BF har været involveret i tre faglige voldgifter. En anlagde Akademikernes Centralorganisation, AC, på BF's vegne, idet sagen var principiel for alle AC-organisationer. Sagens modpart var KL, og sagen drejede sig om, hvorvidt kroneforhøjelsen kunne modregnes i bibliotekarernes udligningstillæg. Der blev indgået forlig i denne sag, således at kroneforhøjelsen ikke kan modregnes i udligningstillægget.

Helt så godt gik det ikke i de to andre voldgiftssager, BF var involveret i. BF tabte sagen mod KL om, hvorvidt vagttillægget kunne gradueres i forhold til beskæftigelsesgraden. BF tabte også en sag ført på vegne af et enkelt medlem. BF mente, at fyringen af medlemmet var usaglig, da den fyrede bibliotekar kunne have udfyldt en senere oprettet stilling som webpædagog, men sagens opmand mente, at afskedigelsen var saglig, fordi en stilling som webpædagog ikke var relevant for en bibliotekar.

Adgangskort til BogForum 2004

Bogmessen i Forum i København løber i år af stabelen i weekenden den 12. - 14. november.

I lighed med tidligere år kan BF-medlemmer bestille billige adgangskort i BF. Prisen for en dagsbillet er 45 kr. Ordinærprisen er 75 kr. for voksne, 35 kr. for børn (4-12 år) og 150 kr. for partoutkort.

Indsend en check på beløbet (antal adgangskort x 45 kr.) udstedt til Bibliotekarforbundet samt en adresseret og frankeret svarkuvert.

Bestillingen skal sendes til BF, Lindvangs Allé 2, 2000 Frederiksberg og være BF i hænde senest fredag den 5. november.

Bemærk at du KUN kan bestille på denne måde. BF har ikke kapacitet til

at modtage bestillinger telefonisk, via fax/e-mail eller ved at lægge økonomisk ud.

Send mig _____ stk. adgangskort á 45 kr. til BogForum 2004.

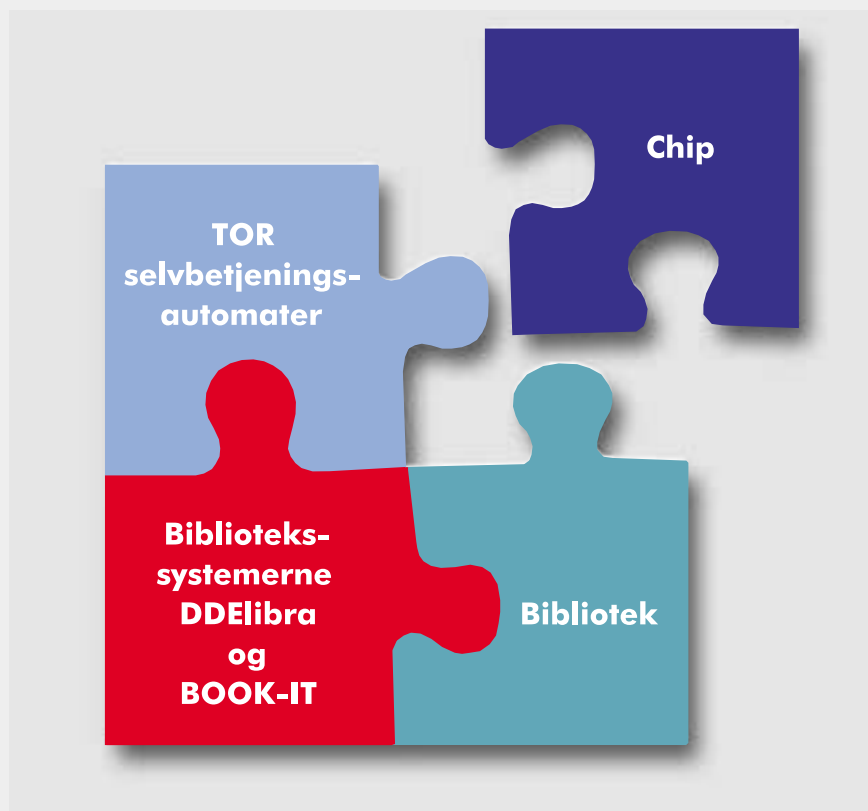
Check på kr. _____ samt adresseret og frankeret svarkuvert er vedlagt.

Navn og adresse:

AXIELL biblioteks bibliotekssystemer og selvbetjenings-automater kan håndtere chip – tilmed fra forskellige chip-leverandører.

Går jeres bibliotek i chip-overvejelser – kontakt da AXIELL bibliotek AS – nordiske bibliotekers IT-partner – og hør om mulighederne for dit bibliotek.

AXIELL bibliotekernes IT-partner

AXIELL bibliotek A/S, Artillerivej 34, 5. sal, DK-2300 København S. Tlf.: 3338 2525
www.axiell.dk • salg@axiell.com

Den tredje model:

Det specialiserede materialesamarbejde

Materialevalget er under forandring. Mange biblioteker overvejer i øjeblikket at udlicitere funktionen helt. Men der er andre muligheder. To undervisere fra Danmarks Biblioteksskole foreslår her en løsning, der bygger på udpræget specialisering og gensidig videndeling i regionale netværk.

af METTE ENEMÆRKE og
MICHAEL KRISTIANSSON

Uroen var til at mærke på temadagen »Materialevalg i forandring – fra samling til bruger« arrangeret af Roskilde Bibliotek. Vi var inviteret som oplægsholdere, og i vores oplæg udlagde vi uroen omkring materialevalget som tegn på, at det opleves som en så basal bibliotekarisk opgave, at den er identitetsskabende. Når materialevalget løsrives fra den enkelte bibliotekar, opstår der således en slags identitetskrisis: Bibliotekaren mister overblikket over samlingen og føler sig ikke klædt på til at formidle den på en professionel måde.

Uroens omdrejningspunkt er spørgsmålet: Hvem skal foretage materialevalget? Vores synspunkt er, at det fortsat er en bibliotekarisk opgave. Men problemet består i, at den relevante materialeproduktion nu er meget mere end bøger og dermed så omfattende, at materialevalget vil tage uforholdsmæssigt megen tid, hvis proceduren – med regelmæssige materialevalgsmøder – fastholdes. Vores forslag er: Etablering af et netværksamarbejde mellem diverse specialiserede folkebibliotekarer. Forslaget indebærer en udvidet forståelse af bibliotekets samling og aflivningen af en bibliotekarisk myte.

Først aflivningen: I den nuværende situation, med en omfattende materialeproduktion, er det ikke længere muligt for den enkelte bibliotekar at tilegne sig en generel viden, inden for alle emner, det vil sige at opnå kendskab til hele bibliotekets samling. Nødvendigheden af at gøre op med denne myte ligger i det, vi vil kalde »den grænseløse samling« – et udvidet bibliotekssamlingsbegreb.

»Den grænseløse samling« skyldes en høj grad af integration af de enkelte bibliotekers samlinger inden for det eksisterende samarbejde i biblioteksvæsenet. Det vil sige, at det enkelte bibliotek har mulighed for at trække på andre bibliotekers samlinger i lige så stor udstrækning som på sin egen. Derudover omfatter »den grænseløse samling« – i princippet – alle tilgængelige udgivelser, hvilket bevirker en reel ligestilling mellem materialetyperne. Endvidere medfører »den grænseløse samling« et skift i fokus fra bibliotekets egen samling og andre bibliotekers samlinger til den samlede materialeproduktion, herunder også internetressourcer som ligger langt udover, hvad Bibliotek.dk rummer. Det er indlysende, at bibliotekarerne ikke kan følge med i den samlede materialeproduktion inden for alle emner. Det, der adskiller en bibliotekar fra andre professioner med hver deres specialer, er kendskabet til og formidlingen af materialeproduktionen, som traditionelt har haft udgangspunkt i egen samling. »Den grænseløse samling« kræver, at bibliotekaren, på en mere systematisk måde, følger med i og vurderer materialeproduktioner, inden for en given begrænsning, med henblik på at formidle denne produktion og vurdering til en given mål- og aftagergruppe.

»Den grænseløse samling« har sammen med ønsket om at

tilegne sig en generel viden om materialerne skabt problemer og nytænkning på materialevalgsområdet, hvor folkebiblioteker udvikler lokale løsninger for dets materialevalg blandt andet med øget centralisering, udlicitering og netværksdannelse til følge. Materialevalget spænder fra det vi vil kalde henholdsvis »det ultimative« til »det rationelle« materialevalg. Det ultimative materialevalg forstås som en beslutningsproces, hvor alle bibliotekarer på biblioteket deltager på lige fod for eksempel i form af de traditionelle regelmæssige materialevalgsmøder. Her opnår alle, i princippet, den samme viden om materialerne. Det, der i øjeblikket diskuteres og afprøves, kan vi kalde for »det rationelle materialevalg«, som er et udtryk for ønsket om effektivisering. Løsningen indebærer en centralisering, hvor materialevalget typisk bliver lagt i hænderne på få udvalgte bibliotekarer eller udliciteres til for eksempel DBC (Dansk BiblioteksCenter). Man kan tolke det rationelle materialevalg som et opgør med forestillingen om det mulige i at opnå fuld bibliotekarisk kontrol. Skiftet fra det ultimative til det rationelle materialevalg kan indebære et reelt og/eller oplevet tab af viden for den enkelte bibliotekar i forhold til formidlingen.

Vi vil pege på en tredje model, som vi kalder for »det specialiserede materialesamarbejde«, der har træk tilfælles med det samarbejde mellem biblioteker i Vejle Amt, som biblioteksleder ved Tørring Bibliotek, Ulla Henriksen, fortalte om på temadagen: »Materialevalg i netværk«. Løsningsforslaget bevirker, at den enkelte bibliotekar forholder sig til en delmængde af materialeproduktionen. Det drejer sig om en langt højere grad af specialisering end hidtil, så bibliotekaren kan målrette og begrun-

Checkpoint med læseoplevelser

de sin formidling og anbefale et materiale frem for et andet. Vi forestiller os en person, der kan foretage en avanceret formidling af materialer, for eksempel vedrørende iværksætterproblematikken. Et andet eksempel kan være flerdimensional formidling af de nye lande i EU.

En sådan grad af specialisering kræver imidlertid gensidig specialisering, forstået således at bibliotekarere indgår i et netværk og videndeler med andre bibliotekarer, der hver især varetager andre områder. Specialisering indebærer en form for arbejdsdeling, mens gensidighed peger på et ansvar for videndeling. Pointen er, at de samarbejdende bibliotekarer – i kraft af det specialiserede netværkssamarbejde – kan varetage en formidling af materialeproduktionen for eksempel på et regionalt niveau, så også de stadig mere avancerede informationsbehov fra borgerne kan imødekommes.

Konsekvensen af »den grænseløse samling« er således det grænseløse bibliotek, hvor bibliotekaren ikke nødvendigvis er knyttet til noget bestemt bibliotek. Udfordringen kan eventuelt bestå i at etablere et videndelingssystem, der:

- fremmer en specialisering mellem bibliotekarer
- skaber relationer mellem de specialiserede
- danner rammerne for, at de specialiserede kan udføre deres funktion
- etablerer relationer mellem de specialiserede og diverse aftagergrupper.

For den enkelte bibliotekar indebærer det specialiserede materialesamarbejde:

- Meget større specialisering. Accept af, at et ensartet vidensniveau i forhold til samlingen nu er et uopnåeligt mål.
- Gensidig specialisering. At en væsentlig del af det daglige arbejde består i at videndele og samarbejde omkring formidling af »den grænseløse samling« i det netværk vedkommende indgår i.

Michael Kristiansson er lektor og Mette Enemærke er ekstern lektor ved Institut for Biblioteksudvikling på Danmarks Biblioteksskole i København.

Kvalificerede bud på gode læseoplevelser, litterære quizzer for både børn og voksne og kulturdebat med ministerdeltagelse. Det er blot nogle af de ting Checkpoint beriger bogmessen med i år.

af ANETTE THEDE

Katrine Marie Guldager, Peter H. Fogtdal og Brian Mikkelsen er nogle af de personligheder, man kan opleve på bibliotekernes stand – Checkpoint – på årets bogmesse i København.

Messen løber af stabelen en uge før vanligt, i weekenden 12. – 14. november. Og som det fremgår af annoncen andetsteds i dette nummer af Bibliotekspressen, kan BF's medlemmer komme billigt ind.

Under overskriften »Kulturen – sorte per i kommunerne?« debatterer bibliotekschef Mona Madsen, Birkerød Bibliotek, med kulturminister Brian Mikkelsen på Fri Scene fredag den 12. november kl. 14. Baggrunden er kommunalreformen, hvor mange frygter en nedprioritering af teatre, biblioteker og andre kulturtilbud til fordel for de nye services på især det sociale område, som kommunerne overtager fra amterne. Debatten bliver kyndigt ledet af Martin Lundsgaard, bibliotekschef i Ikast.

Mange tilbud

På selve Checkpoint er temaet i år læseoplevelser.

Lektor ved Danmarks Biblioteksskole, Lisbeth Worsøe Schmidt, fortæller fredag kl. 11.30 om nye veje i litteraturformidlingen med udgangspunkt i det nye begreb, Reader Development.

Forfatterne Katrine Marie Guldager og Peter H. Fogtdal giver hver deres bud på »bedste læseoplevelser«, henholdsvis lørdag og søndag kl. 11.30. Lørdag kl. 17 er der booktalk med bibliotekar Karen Larsen, souschef og

afdelingsleder på Birkerød bibliotek. Hun præsenterer et personligt udvalg af årets nye bøger.

Samtidig har publikum mulighed for at give deres besyv med, da Checkpoint udstyres med en interaktiv væg til fri debat om yndlings- og hadebøger.

I lighed med den tilbagevendende sikre succes – børnenes skattejagt – kan de voksne i år også deltage i en litterær quiz.

Børnene kan se frem til spændende aktiviteter på Checkpoints stand.

Kunstneren John Nordmand, som Hvidovre Bibliotekerne tidligere har haft et meget heldigt samarbejde med, står for et kreativt fortællerværksted lørdag og søndag mellem 14 og 17.

Checkpointgruppen har internt fået en kraftig salt-

vandsindsprøjtning, da bibliotekerne i Helsingør, Slagelse og Hvidovre nu deltager i bogmessearbejdet. Samtidig har Københavns og Frederiksbergs Kommunes Biblioteker forhøjet deres økonomiske bidrag. Checkpoint støttes desuden af Bibliotekarforbundet, Biblioteksstyrelsen og Danmarks Biblioteksforening.

Det giver et helt andet udgangspunkt for at lave en flot præsentation af bibliotekerne på bogmessen, og Checkpoint-gruppen håber at de gode takter fortsætter fremover. ■

Anette Thede er bibliotekar på Frederiksberg Bibliotek og medlem af Checkpoint.

Nye Stillinger

Stillingsopslag

Alle henvendelser vedrørende stillingsopslag rettes til:
DG Media as, Studiestræde 5-7, 1455 København K, Tlf. 70 27 11 55,
fax 70 27 11 56, e-mail: epost@dgmedia.dk

Frister for stillingsopslag

Bibliotekspressen 17/2004 – Udkommer 2. november

Sidste indleveringsdag 18. oktober kl. 12
Tidligste ansøgningsfrist 16. november

Bibliotekspressen 18/2004 – Udkommer 16. november

Sidste indleveringsdag 1. november kl. 12
Tidligste ansøgningsfrist 30. november

Bibliotekspressen 19/2004 – Udkommer 30. november

Sidste indleveringsdag 15. november kl. 12
Tidligste ansøgningsfrist 14. december

Råd og anbefalinger ved ansøgning

Stillingsannoncer optrykkes almindeligvis uden en *BF-note* – men er en sådan påført, bedes du bemærke dette. BF anvender følgende noter:

A: Der består uoverensstemmelse mellem BF og ansættelsesmyndigheden. Stillingen må ikke accepteres uden BF's godkendelse.

B: Der er tale om en deltidsstilling (under 29,6 timer pr. uge). Det er ikke oplyst om der udstedes frigørelsesattest. En frigørelsesattest skal udstedes fra begyndelsen af et ansættelsesforhold, hvis der skal udbetales supplerende dagpenge.

C: Ansøgere bedes kontakte BF's Faglige Afdeling

Generelt ved jobansøgning (offentlig og privat)

BF har uddelegeret aftale- og forhandlingsretten til den lokale BF-tillidsrepræsentant, kontaktperson eller AC-tillidsrepræsentant.

Derfor: inden du accepterer en tilbudt stilling, skal du kontakte den lokale repræsentant vedr. dine løn- og ansættelsesvilkår. Findes ingen lokal repræsentant kontaktes Faglig Afdeling i BF.

Ved tilbud om ansættelse i en bibliotekslederstilling kontaktes altid Faglig Afdeling.

NB: Sig aldrig din nuværende stilling op før evt. tillægsforhandlinger er afsluttet!

Offentlig ansættelse

Akademikernes Centralorganisation (AC) – og dermed BF – har overenskomst med de (amts)kommunale arbejdsgivere samt staten og H:S.

Lønindplacering sker på skalaen efter Ny Løn, men samtidig skal der ske en vurdering af om der i henhold til overenskomsten kan forhandles funktions- og/eller kvalifikationstillæg.

Denne vurdering foretages sammen med den lokale tillidsrepræsentant, der også gennemfører forhandlingen.

Er du aflønnet efter gammelt lønsystem, kan denne aflønning opretholdes ved *umiddelbar* overgang til anden stilling *indenfor* overenskomstens område (2-måneders-grænsen).

Privat ansættelse

AC/BF har overenskomst med enkelte private arbejdsgivere, men de fleste ansættes på individuel kontrakt, hvor man selv forhandler sin løn. BF udgiver til brug herfor en årlig Privatlønsstatistik og har udarbejdet et forslag til kontrakt for privatansatte bibliotekarer, incl. vejledning. Se: www.bf.dk

BF anbefaler, at du *inden* underskrift på kontrakt/ansættelsesbrev kontakter Faglig Afdeling for vurdering af kontraktens vilkår.

Cand.scient.bibl. eller bibliotekar

Bibliotek og Information hos Danmarks Statistik søger en cand.scient.bibl. eller bibliotekar på fuld tid.

Biblioteket, som er en del af kontoret Information og Service, er hovedfagbibliotek for beskrivende statistik, og har landets største samling af danske og udenlandske statistikker. Biblioteket er endvidere dansk center for European Statistical Data Support (ESDS).

Vi besvarer årligt 7.500 spørgsmål om statistik fra eksterne brugere, men betjener også Danmarks Statistiks egne ansatte.

Alle funktioner i kontoret er lagt i vagtskema. En stor del af arbejdstiden vil for den nye medarbejder være i form af vagter i bibliotekets publikumsfunktion.

Arbejdsfunktionerne i Bibliotek og Information er ikke fagopdelte. Alle medarbejdere indgår således i alle funktioner på lige vilkår uanset uddannelsesbaggrund. Der er mulighed for på sigt at arbejde med andre arbejdsopgaver, alt efter færdigheder og interesser. Kontoret er fx ansvarligt for driften af institutionens EDH-system.

Vi har succes med vore indtægtsdækkede kurser i statistisk informations-søgning, som forventes yderligere udbygget. Erfaring med undervisning, eller lyst til at lære det, er således et plus! Du skal have en ajourført uddannelse, og vi ser gerne ansøgninger fra nyuddannede.

Vi søger en medarbejder, der

- er udadvendt og serviceorienteret
- er samarbejdsvillig, stabil og fleksibel
- er villig til at give en hånd med, når det brænder på i andre funktioner i kontoret
- har lyst og evne til at deltage i vores kursusvirksomhed
- har lyst til at arbejde med de nyeste IT-værktøjer

I øvrigt tilbyder vi

- mulighed for yderligere faglig udvikling og uddannelse
- gode kolleger i et travlt miljø

Løn og ansættelse

Efter overenskomst med mulighed for forhandling af tillæg. Ansættelsesområdet er hele Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Yderligere oplysninger

Yderligere oplysninger kan fås hos kontorchef Per Knudsen på tlf. 3917 3001 eller informationskonsulent Karen Tina Larsen på tlf. 3917 3721.

Ansøgning vedlagt relevant dokumentation skal være Danmarks Statistik i hænde **senest tirsdag den 2. november 2004 kl. 12.00.**

Alle interesserede uanset alder, køn, religion eller etnisk tilhørsforhold opfordres til at søge.

Danmarks Statistik er den centrale myndighed for den danske statistik og er placeret i Økonomi- og Erhvervsministeriet. Vi indsamler, bearbejder og offentliggør statistiske oplysninger vedrørende samfundsforhold. Vi er ca. 550 ansatte og har en familievendt arbejdsplads med gode udviklingsmuligheder. Læs mere om Danmarks Statistik som arbejdsplads på www.dit.dk.

DANMARKS
STATISTIK

Sejregade 11, 2100 København Ø

Randers Kommune søger ny Stadsbibliotekar

Stillingen som Randers Kommunes stadsbibliotekar er ledig og ønskes besat pr. 1. januar 2005 eller snarest derefter. Stadsbibliotekaren er samtidig leder af Biblioteksforbundet "Randersegnens Biblioteker".

Vi søger en synlig og engageret leder med en solid faglig baggrund, erfaring med ledelse og kommunikation, samt lyst til at indgå aktivt i den lokale kultur- og samfundsudvikling.

Biblioteket

Randers Kommune deltager i biblioteksforbundet "Randersegnens Biblioteker" sammen med Midtdjurs, Nørhald, Purhus, Rougsø og Sønderhald kommuner. Biblioteksforbundet har et samlet opland på godt 100.000 indbyggere.

Randersegnens Biblioteker omfatter hovedbiblioteket i Kulturhuset, 4 filialer i Randers samt 4 filialer i forbundskommunerne og 3 bogbusser. Det samlede personale er på 102 personer. Randers kommunes stadsbibliotekar er ansvarlig for biblioteksforbundets drift overfor forbundsstyrelsen, som består af repræsentanter fra medlemskommunernes kulturelle udvalg.

Randers Kommune arbejder med en høj grad af decentralisering, og biblioteket har som følge heraf en bred beslutningskompetence inden for rammerne af en kontrakt.

Jobbet

Se virksomhedsprofil og lederprofil på www.randersbib.dk.

Løn og ansættelsesvilkår forhandles i henhold til gældende overenskomst.

Du kan få yderligere information om jobbet hos Kulturdirektør Kresten Ulrik Nielsen, tlf.: 89 15 10 70.

Alle uanset køn, etnisk baggrund m.v. opfordres til at søge.

Ansættelsessamtaler forventes afviklet i uge 46.

Ansøgning skal være Randers Kommune, att. Bodil Overvad Jensen, kulturel forvaltning, Laksetorvet, 8900 Randers, i hænde **senest mandag den 1. november 2004**. E-mail: boj@randers.dk må gerne benyttes.

EGTVED KOMMUNE

EGTVED BIBLIOTEK

To ledige vikariater

Til Egtved Bibliotek søges snarest en vikar for børnebibliotekaren, 30 timer ugl., indtil 30. april 2005.

Fra januar 2005 søges en barselsvikar for en bibliotekar, ligeledes 30 timer ugl., indtil 30. april 2005. Der vil være mulighed for forlængelse af denne stilling.

Læs mere om jobbene på www.egtved.dk under ledige stillinger, og send din ansøgning så vi har den i hænde senest d. 2. november 2004. Du bedes i ansøgningen angive om du søger en eller begge stillinger.

Ansøgningen sendes til

Egtved Bibliotek

Aftensang 2

6040 Egtved

mærket «Ansøgning».

DANMARKS NATURPARK

Personnyt

FREDERICIA BIBLIOTEK

Dorthe Grønbæk er pr. 1. september 2004 ansat som bibliotekar ved Fredericia Bibliotek i Fakta og Viden.

Marlene Weybøll er pr. 1. september 2004 ansat som bibliotekar ved Fredericia Bibliotek i Kultur og Oplevelse.

RISSKOV BIBLIOTEK

Susanne Gilling, Danmarks Biblioteksskole, Aalborg 1997, tidligere leder af voksenafdelingen på Horsens Bibliotek, er pr. 1. september 2004 tiltrådt som afdelingsbibliotekar ved Risskov Bibliotek, Århus Kommunes Biblioteker.

SILKEBORG BIBLIOTEK

Jesper Meinertz Jensen, Bibliotekar DB 2002, tidligere Aalborg Socialpædagogiske Seminarium og Det nordjyske Landsbibliotek, er pr. 1. august 2004 ansat som bibliotekar ved Silkeborg Bibliotek og TH. Langs HF/VUC.

DET SØNDERJYSKE LANDSBIBLIOTEK

Pia Henriette Neidhardt, tidligere ledende bibliotekar ved Sundved & Broagerlands Biblioteker, er pr. 1. september 2004 ansat som bibliotekschef ved Det Sønderjyske Landsbibliotek i Aabenraa.

Har du også lige skiftet job? Så send en mail med de relevante oplysninger til bibliotekspressen@bf.dk.

Udlånes: Dialog med en fordom

Biblioteket Blågården har for nylig haft stor succes med at udlåne fordomme – en ny og ganske levende materialetype.

af ÅGOT BERGER

I begyndelsen af september gennemførte Biblioteket Blågården »Lån en fordom«, hvor brugere kunne låne levende menneskebøger;

en præst, en araber, en journalist, en muslim, en dyreaktivist, en kommunist, en politiker, en politimand og en bevidst arbejdssky.

Det kunne få et biblioteksarrangement til at komme i pressen, fra morgen-tv og gratisavisen Urban, over Berlingske Tidende til Kristelig Dagblad. Og endnu bedre; biblioteket fik en helt overvældende positiv re-

spons fra brugere og kollegaer, som syntes, det var en fed idé. Ikke fordi der var lige stor trængsel og efterspørgsel på alle menneskebøgerne, men cirka 40 udlån på 10 »bøger« på 5 timer, er et helt pænt cirkulationstal. Hittet var ubetinget arabereren, muslimen og politimanden. Vi måtte med kort varsel rekvirere ekstra muslimer for at dække efterspørgselen!

Ideen til konceptet fik vi fra et tilsvarende arrangement i Stavanger i Norge, som igen havde ideen fra Danmark, hvor »menneskebiblioteket« blev gennemført af Stop Volden under Roskilde Festivalen i 2000.

Et godt sted at debattere

Bibliotekerne kritiseres, blandt andet af Dorte Skot-Hansen fra Danmarks Biblioteksskole, for generelt at være for tandløse i deres arrangementsudbud. Og jeg er enig i, at vi – udover de traditionelle forfatterarrangementer – godt i højere grad kan være med til at sætte aktuelle samfundsspørgsmål til debat. »Lån en fordom« viste, at der

er efterspørgsel og respons på denne form. Umiddelbart er der flere forhold, som gør, at dette koncept bør inspirere andre biblioteker, også fordi det passer tidsånden.

Biblioteket fungerer som neutral grund og er derfor et eminent sted at sætte aktuelle samfundsspørgsmål til debat. Brugere behøver ikke at frygte, at de spændes for en bestemt politisk vogn ved at møde op. Ikke mindst i en tid hvor deltagelse i bevægelser og politiske partier er for nedadgående, er bibliotekerne udmærkede arenaer for en re-vitalisering af samfundsdebatten. At organiseringsprocenten er faldende er netop ikke udtryk for, at folk er holdt op med at beskæftige sig med aktuelle samfundsspørgsmål.

Dialogen over en kop kaffe – venligt sponseret af café, medborgerhus og værtshus omkring Blågårds plads – er en form, som tydeligvis tiltalte mange. Vores oplevelse var, at det var en form som også tiltrak unge. Et par af pigerne kom blandt andet for at spørge »arabereren«, hvorfor de for tit oplevede, at de fik råbt nedladende bemærkninger fra unge med arabisk baggrund, når de gik i byen. Journalisten, der var fra Ekstra Bladet, fortalte i hendes evaluering, at hun tidligere havde deltaget i debatmøder på Nørrebro,

hvor samtalen – modsat under »lån en fordom« – aldrig kom i gang.

Masser af liv og dialog

I en periode hvor selvbetjening og digitalisering gør, at kontakten mellem brugere og personalet er mindre, og den indbyrdes dialog mellem brugere heller ikke er så omfattende, bør vi overveje andre muligheder for at reetablere biblioteket som et mødested. Et sted, hvor der skabes rum for møde og den direkte dialog mellem brugere og med personalet. På Biblioteket Blågården oplevede vi, at det – i de få timer som arrangementet varede – summede af liv, diskussioner og netværksdannelse omkring skranken, hvor menneskebøgerne blev udlånt.

Arrangementet blev oplevet som en alvorlig, men også humoristisk måde at afkræfte fordomme på. I andre tilfælde blev uenigheder bekræftet. Men første skridt til en bedre dialog er, at man snakker med de folk, som man har uenigheder eller fordomme overfor, ikke kun om dem. At synspunkter forfægtes, holdninger brydes, det er første skridt på en bedre relation i lokalsamfund og bydele. De fleste af Blågårdens menneskebøger var lokale folk, som arbejder eller bor på Nørre-

FOTO: KAREN KRUSE HANSEN

De menneskelige materialer havde fået kort med stregkoder om halsen – alle dog med påskriften: »Materialet er uegnet i selvbetjeningsautomaten på Hovedbiblioteket«.

Kort om konceptet

Menneskebiblioteket er udviklet af Foreningen Stop Volden, og blandt andet afprøvet i Ungarn, Portugal og Norge. I maj 2005 vil der blive udgivet en publikation om menneskebiblioteker, som vil indeholde vejledning til interesserede arrangører af menneskebiblioteker. Der er på nuværende tidspunkt ved at blive fremstillet en publikation, som beskriver erfaringer med menneskebiblioteker. Pjecen vil blive udgivet med støtte af Nordisk Ministerråds Ungdomskomité og det Europæiske Netværk af Ungdomsorganisationer mod vold.

For de af jer som er interesserede i at høre mere om konceptet kontakt projektleder Ronni Abergel ronni.abergel@kabelnet.dk.

bro. Det gav som sidegevinst også bedre kontakt til det lokale netværk.

Kulturborgmester Martin Geertsens (V) sagde i sin kommentar til projektet i sin åbningstale: »Der hvor jeg for alvor synes, at jeres projekt rykker, det er, når der gøres opmærksom på, at forskellighed ikke er en hindring for samvær og dialog. Sådan et menneskebibliotek må nødvendigvis, i sit udgangspunkt, indeholde nogle stereotyper – venstremanden, bøssen, dyreaktivist og så videre. Og indledningsvist ville det sikkert være bekræftende for ens fordomme at tale med vedkommende, men som mødet og fordomsudvekslingen vil udfolde sig, vil de forhåbentlig fremstå som mere og andet end stereotyper. Det er befriende at give fordommene et ordentlig los bagi. At tro, at det skulle være nemt, er helt forfejlet, ellers ville det være en helt anden slags verden vi levede i.« På Biblioteket Blågården vil vi gentage projektet næste sommer, som en del af Nørrebro Festivalen '05. ■

Ågot Berger er afdelingsleder ved Biblioteket Blågården.

Randers først med udlån af e-lydbøger

Kan elektroniske lydbøger gøre svage læsere stærkere? Randers Bibliotek er i gang med et forsøg.

af PIA BECHMANN

I Danmark er der mange voksne, der har svært ved at læse. Derfor har Randers Bibliotek stillet sig spørgsmålet, om e-lydbøger kan hjælpe på folks evne til at læse, og har derfor ansøgt om og fået 40.000 kroner af Dansk Blindbiblioteks Udviklingsfond til at besvare spørgsmålet.

Læse-let bøger og »bog og bånd« har bibliotekerne længe udlånt til læsetræning. Bog og bånd har den fordel, at man kan høre teksten og samtidig læse i bogen, men eleven har ingen mulighed for at kontrollere, at det han læser, også er det han hører.

En e-lydbog giver helt andre muligheder. E-lydbogen skal læses på computeren, og her kan eleverne høre teksten og samtidig følge med på skærmen, hvor teksten bliver markeret, når den læses op. E-lydbogen vil desuden åbne op samme sted i teksten, som man lukkede ned, og det er muligt at ændre på skriftstørrelsen.

I e-lydbogsbiblioteket findes i øjeblikket et udvalg på 3 danske samt 29 svenske e-lydbøger. De danske e-lydbøger er udviklet i et samarbejde med den svenske e-bogsdistributør eLib samt Forlaget Modtryk.

Randers Bibliotek har lavet et samarbejde med blandt andet AOF Randers, hvor kursisterne skal teste og afprøve systemet i august og september og give deres bud på, om e-lydbøger kan bruges i danskundervisningen som en del af læsetræningen. Randers Bibliotek er det første folkebibliotek i Danmark, der stiller e-lydbøger til rådighed. Forsøget er kommet i stand på baggrund af bibliotekets store erfaringer med e-bøger.

Både Dansk Blindbibliotek og Randers Bibliotek venter sig meget af forsøget. ■

Pia Bechmann er bibliotekar ved Randers Bibliotek, og kan kontaktes for yderligere oplysninger om projektet: drc@randersbib.dk.

Læs mere om e-lydbøger

E-lydbøgerne fra Forlaget Modtryk kan ses på denne adresse: www.elib.se/audio/ebook_ljud.aspx?Lib=27

Tilmelding som e-lydbogslåner kan ske via Randers Biblioteks hjemmeside, ligesom det her er muligt at få et indtryk af, hvordan systemet fungerer: www.randersbib.dk/elydboger.as

Temadag

Filmmusik i Filmhuset

Udover et besøg i instituttets bibliotek www.dfi.dk byder dagen på oplæg bl.a. af instruktøren Martin Schmidt (Sidste Time, Nikolaj og Julie), af Palle Schantz kendt fra DR2's filmquiz "Blænde" og af en filmkomponist, der fortæller om samspillet mellem lyd og billede.

Se detaljeret program på MUFA's hjemmeside, T@ngenten: grupper.bf.dk/mufa/tangenten.htm

Tid: onsdag den 24. november kl. 9.30 – 16.00

Sted: Det danske Filminstitut, Gothersgade 55, København K

Arrangør: Musikfaggruppen

Pris: 400 kr. for medlemmer af MUFA, 600 kr. for ikke medlemmer, 150 kr. for studerende

Tilmelding: på BF's elektroniske kalender www.bf.dk eller til Mette Madsen, Holbæk Bibliotek tlf. 5945 2040 eller mm@holbkom.dk senest den 11. november.

Hvad laver brugerne på biblioteket?

For få årtier var det kun 20 procent af brugerne, der aldrig lånte noget på biblioteket, nu er det over 50 procent. Lektor Niels Ole Pors anmelder rapporten »Brugernes adfærd på folkebibliotekerne« og finder den interessant, fordi den tegner et tydeligt billede af en ændret brugeradfærd.

af NIELS OLE PORS

Jeg har med stor fornøjelse læst en lille rapport med den meget tørre titel »Brugernes adfærd på folkebibliotekerne: KL's trafikmåling 2004.« Den er støttet af Biblioteksstyrelsens udviklingspulje, udgivet af Kommunernes Landsforening og skrevet af Helle Kolind Mikkelsen.

Det kan ikke understreges nok, at den følgende anmeldelse er baseret på et udkast til den færdige rapport. Nogle af de ting, der tages op, kan der derfor være redegjort anderledes for i den endelige rapport.

Undersøgelsen belyser kun nogle enkelte aspekter af de biblioteksbesøgendes adfærd. Der er fokuseret på, hvor lang tid de besøgende opholder sig i biblioteket. Der er også set på, hvor langt ind i biblioteket de besøgende kommer. Interessen er selvfølgelig at undersøge, hvor mange der kun kommer for at aflevere eller hente materiale. Det tredje punkt er, hvor mange der har lånt under dagens besøg.

Rapporten er af flere grunde meget interessant.

20 biblioteker med

For det første er der tale om en observationsundersøgelse. Dem har vi ikke haft voldsomt mange af i biblioteksvæsenet. For det andet indgår der i undersøgelsen over 20 biblioteker og næsten 3000 besøgende. For

det tredje belyser undersøgelsen et forhold mange taler om, og dermed er den et kvalificeret bidrag til en vigtig biblioteksfaglig debat. Det drejer sig primært om spørgsmål vedrørende hvor lang tid de besøgende opholder sig i biblioteket og hvor stor en del af de besøgende, der låner materialer. Også spørgsmålet om den del af de besøgende, der klarer deres forretninger i skranken og i øvrigt ikke kommer længere ind i biblioteket, er belyst.

Undersøgelsen er ikke repræsentativ i en strikt metodisk forstand, men der er ingen tvivl om, at det forholdsvis ensartede mønster, der genfindes i de forskellige biblioteker kan give nogle ganske solide fingerpeg om et eventuelt ændret mønster i den måde, folkebibliotekerne benyttes på.

Hvad med en krydstabel?

I rapporten anvendes der forskellige klassifikationer af de besøgende. En af dem er

1. Lynbrugere
2. Besøgende
3. Lånere.

En mere detaljeret klassifikation, der går på tværs af ovenstående er en, der anvendes til tolkning af resultaterne. Her er opdelingen

1. Lynbrugere
2. Hurtige biblioteksbrugere
3. De mixede/klassiske biblioteksbrugere
4. Avis- og tidsskriftslæsere
5. PC-brugerne
6. Gengangerne

De forskellige klassifikationer er interessante, men det er også et forhold, der vanskeliggør læsningen, fordi der er overlappende kategorier. Nogle af lynbrugerne er besøgende. Andre er lånerne. Men hvad med en der afleverer? I biblioteksstatistikens forstand er vedkommende formentlig en låner, men det fremgår ikke helt klart af rapporten, hvorledes vedkommende er klassificeret. Nogle af gengangerne er PC-brugere. Andre er måske avis- og tidsskriftslæsere.

Jeg havde gerne set en krydstabel, der kombinerede de to sæt af klassifikationer. Eller måske 2 krydstabeller, idet der kunne være gode grunde til at lave en for voksne og en for børn, da det tydeligt fremgår, at adfærdsmønstret er meget forskelligt.

Mange lynbrugere

Det er svært at vurdere om rapporten kommer med direkte overraskende oplysninger. Men den kommer i hvert fald med mange interessante. Det forhold at omkring 25 procent af de besøgende er klassificeret som lynbrugere er interessant. Det er ligeledes interessant, at cirka halvdelen af dem der kommer på bibliotekerne, ikke kommer for at låne. I brugerundersøgelser fra 80'erne og starten af 90'erne var andelen af ikke-lånere under 20 procent – lidt afhængigt af hvilken undersøgelse, vi tænker på. Der er altså sket en voldsom stigning i andelen af besøgende, der anvender biblioteket fundamentalt anderledes. Derimod er det vel ikke overraskende, at lånernes andel af de besøgende falder jo større biblioteket er. Det hænger formentlig sammen med et større og mere differentieret serviceudbud. Det er også tankevækkende, at børnene udgør en større andel af besøgende i de mindre og små biblioteker. På samme måde er påtegningen af, at biblioteksbrug er en individuel aktivitet også interessant. Langt de fleste – både børn og voksne – kommer alene og de fleste kommer tilsyneladende forholdsvis målrettet og stedkendt. Alene i disse forhold er der meget stof til grundigere undersøgelser.

Litteratur vigtig

På de fleste af bibliotekerne udgør grupperne af pc-brugere og avislæsere mellem 10 og 20 procent af de besøgende, og det er de grupper, der gennemsnitligt opholder sig længst i bibliotekerne og som kun i få tilfælde foretager lån eller benytter flere afdelinger. De to grupper er meget forskellige. Her er der flere ting som det kunne være interessant at få belyst yderligere. På nogle af bibliotekerne er der slet ikke registreret nogle avislæsere. Det forekommer mærkeligt, men der er sikkert en god forklaring. Den noget forskelligartede andel af pc-brugere i bibliotekerne varierer mellem 0 og 30 procent. Forklaringen på de 0 procent kan vel være, at filialen ikke på undersøgelsestidspunktet stillede faciliteten til rådighed. Bortset fra det sidstnævnte forhold er der tale om en forholdsvis stor variation. Den kan hænge sammen med befolkningssammensætning,

antal pc'ere pr. indbygger eller hele pc-miljøet, herunder regler og reglementer på det enkelte bibliotek.

Rapporten tegner altså et meget tydeligt billede af en generel brugeradfærd, der ser anderledes ud end den gjorde for blot få år siden. I rapporten anføres det flere steder, at de mange af de besøgende betjener sig selv, og at de forekommer selvhjulpne i biblioteket. Det ville have været godt, hvis observatørerne også havde registreret hvor stor en andel af de besøgende, der havde været i kontakt med personalet – bortset fra personalekontakt ved aflevering og udlån.

Til anmeldernes fornøjelse indikerer rapporten også, at græsningen efter litteratur og materialer stadig er en vigtig aktivitet for brugere. Kravene til en god materialesamling – og pleje af denne – er ikke blevet mindre med årene.

Klassificering af brugerne?

For sjovs skyld har jeg kigget på besøgstallene i undersøgelsen og sammenholdt dem med biblioteksstatistikens opgørelser. Der er generelt store forskelle, men jeg går ud fra, at forskellene primært skyldes arrangementer, der ligger udenfor undersøgelsens tidsramme, som kan være medtaget i bibliotekernes besøgstal. Hvis dette ikke er tilfældet synes der at være ret store forskelle – selv i betragtning af, at man ikke på de lidt større steder har været i stand til at optælle alle de besøgende.

Der er altså tale om en spændende rapport, som kan give anledning til en diskussion af, hvordan vi skal klassificere vores brugere. Her er der givet et bud som kan danne et godt udgangspunkt for videre undersøgelser. Undersøgelsen er så godt beskrevet, at den med meget lidt besvær vil kunne gentages på biblioteker – eller i forskellige biblioteksafdelinger med mellemrum, hvorved man vil få en nyttig viden. Der er altså tale om en rapport, der tematiserer vigtige forhold, som vi har savnet mere konkret viden om. ■

Niels Ole Pors er lektor på Danmarks Biblioteksskole, København.

En kommentar til ændringen af fng.dk:

De 5 benspænd

Fng.dk er blevet til

bibliotekernesnetguide.dk - en

forvandling, som - ifølge Steffen

Kronborg bibliotekar ved Sølle-

rød Bibliotekerne - især scorer

højt på negativ-siden.

Onsdag den 15. september lanceredes en ny og opdateret version af Folkebibliotekernes Netguide, FNG, under navnet Bibliotekernes Netguide. Den nye udgave blev præsenteret som en forbedret udgave, men det er i bedste fald en sandhed med store modifikationer. En mere passende overskrift til lanceringen af det ændrede netsted ville efter min mening være: De 5 benspænd.

For det første forekommer det fuldstændig hovedløst at udskifte en kort, prægnant og mundret internetadresse som fng.dk med den ualmindeligt klodsede adresse bibliotekernesnetguide.dk, som både er svær at huske og giver uanede muligheder for fejltastninger. At udskifte 3 karakterer med 22 virker ikke just hensigtsmæssigt, ligesom det ikke forekommer voldsomt smart at udskifte et godt indarbejdet navn med et nyt navn for den samme tjeneste.

For det andet mister man ved skiftet fra betegnelsen *Folkebibliotekernes* netguide til *Bibliotekernes* netguide den informationsværdi, som ligger i forstavelsen »folke-«. FNG var og er jo netop folkebibliotekernes redskab, mens forskningsbibliotekerne benytter sig af andre og mere specifikke søgemaskiner.

For det tredje er der sket det ved relance-

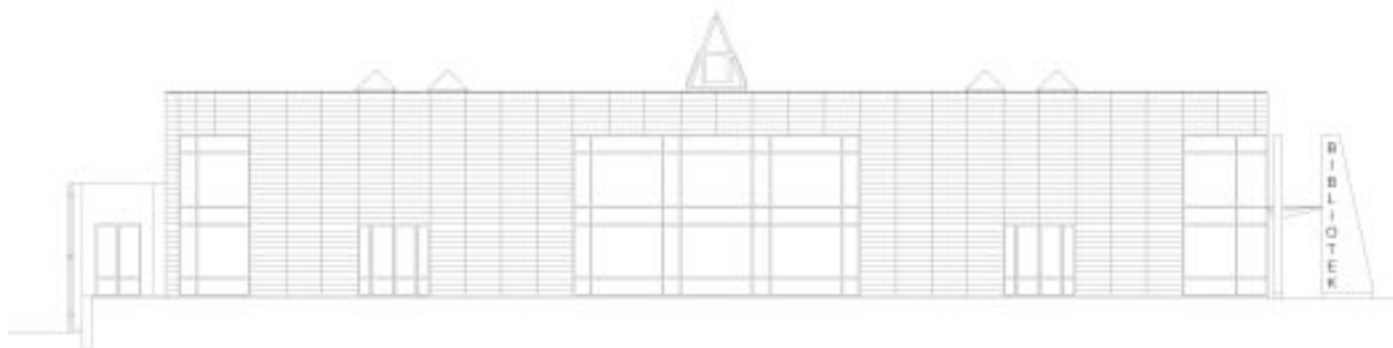
ringen af FNG, at en del opslag, som strækker sig over flere sider, mangler kommando- en »næste« nederst i billedet. Det betyder, at man må scrolle op igen for at komme videre, når man er nået til bunden af en side. Og det er ikke så smart. Det er formodentlig et problem, som bliver rettet hen ad vejen – men det er lidt ærgerligt at gå i luften med en så indlysende funktionsfejl.

Det fjerde benspænd i det nye og forbedrede FNG finder man i den omstændighed, at man med ét slag pålægger alle landets biblioteker et kæmpemæssigt arbejde, når hjemmesideredaktører over hele landet skal ind og rette utallige henvisninger til FNG overalt på hjemmesiderne. Det enorme rette-arbejde var ikke lige, hvad vi sad og sukkede efter på bibliotekerne.

Det sidste benspænd i forbindelse med relanceringen af FNG finder man i forbindelse med promoveringen af den nye side. De tusindvis af reklamepostkort, der er udsendt til hvert enkelt bibliotek i hele landet, ligner ved første øjekast en reklame for et pengeinstitut eller lignende. Tallet 0,000001 procent som det primære blikfang for det nye FNG er en idé, som må være undfanget i hovedet på en person, der ikke har lært noget om direkte kommunikation. 0,000001 procent vækker associationer om størrelsen på den rente, jeg får på min bankkonto – og det ligner i hvert fald ikke noget, jeg har lyst til at stifte nærmere bekendtskab med.

FNG er grundlæggende en glimrende idé, som man ikke uden videre kan aflive med en enkelt klodset opdatering. Men med et par versionsændringer mere af samme slags som den netop foretagne, skulle der være gode muligheder for at få slået et udmærket arbejdsredskab for folkebibliotekerne ihjel.

STEFFEN KRONBORG
Bibliotekerne i Søllerød

Dobbelt up i Sæby

840 kvadratmeter bibliotek til 20.000 brugere er ikke meget, men på biblioteket i Sæby er de nye bygninger dobbelt så store som de gamle, beretter Jens Lauridsen, som de kommende numre vil anmelde biblioteksbyggeri for **Bibliotekspressen**.

af JENS LAURIDSEN

I februar måned blev et funklende nyt bibliotek på 840 kvadratmeter indviet i Sæby. Det er dobbelt så meget plads, som man havde før.

840 kvadratmeter til hovedbiblioteket i en kommune med knap 20.000 indbyggere, det er notorisk ikke ret meget. Der er imidlertid tale om en stor og synlig bygning med en god placering, der i kraft af byggeriet af et kulturhus som nabo snart bliver endnu bedre. Et stærkt og markant hus. Åben og imødekommende arkitektur, kvalitetsmaterialer og gennemtænkte løsninger med indbygget fleksibilitet.

De 840 kvadratmeter er disponeret med brugeren i centrum. Arealerne til kontorer med videre er begrænset til et minimum. Bibliotekarernes kontor og ekspeditionskontoret er synligt gennem vinduespartier fra udlånet, så de mestendels har karakter af bagarbejdspladser. Overbibliotekar Mette Caspersen pointerer da også, »at dette hus er bygget med brugerens behov for øje, brugeren kommer før alt andet. Materialevalg, ar-

rangementer med videre må vente, hvis låneren har behov for personalets tilstedeværelse i udlånet«.

Udlån i fine farver

Prioriteringen af publikum forekommer rigtig med de begrænsede antal kvadratmeter in mente. Den bakkes kraftigt op af bibliotekar Knud Hjørnholm, der i øvrigt også er formand for kommunens Børne- og Kulturudvalg, hvorunder biblioteket hører.

– Det er jo lidt specielt, siger Knud Hjørnholm, mens vi taler åbent om, hvornår han har hvilken kasket på.

Overbibliotekar Mette Caspersen supplerer: - Vi bruger Knuds position, men vi misbruger den ikke, og i dagligdagen må Knud fra tid til anden finde sig i at lægge øre til personalets uforblommede meninger.

Udlånet er et stort, behageligt rum med store vinduespartier mod nord, ovenlys og fine dæmpede farver. Her er rart at være og det skønner Sæby-borgerne tydeligvis på. Der er

mennesker overalt, ved det udvidede antal computere og ved de mange siddepladser af forskellig karakter. Biblioteket er tydeligvis blevet indtaget som et dejligt og kvalificeret værested. På ganske kort sigt kan det blive nødvendigt at reducere i de meget massive materialeopstillinger – selv om man på Sæby Bibliotek sætter en ære i at have den litteratur, der bliver spurgt efter. Men brugen ændrer sig: turisterne står i kø for at checke mail, her bliver studeret, læst avis og søgt efter information, så det er en ren fornøjelse.

Mere plads med en 1.sal

Det er dog forstæligt nok en balance at fordele 840 kvadratmeter. Under alle omstændigheder har Sæby Bibliotek med det nye hus fået en fremragende platform for nye landvindinger. En relevant forbedring kunne være indsættelsen af 1-sals-dæk hele vejen rundt i udlånet som meget forudseende netop er forberedt på dette tiltag. Det ville først

Tal på Sæby

Antal indbyggere i kommunen: 18.074

Arkitekt bygning: Croquis Arkitekter

A/S, arkitekt Frank Svendsen

Arkitekt indretning: BCI, Merete

Götzsche

Dato for indvielse: Fredag den

5. marts 2004

Samlet byggesum nybyggeri/ombyg-

ning: 9,3 mio. kr.

Samlet publikumsareal: 542 m²

Mødelokaler: Frokoststue med køk-

ken, edb, skillevæg og plads til 22

personer

Udgift pr. indbygger 2004: kr. 376

Materialeudgift pr. indbygger 2004:

kr. 52

Publikumspc'ere: 9, heraf en multime-

die og én Playstation2

Opkobling af medbragt bærbar pc:

3 stik

Bidraget til følgende netjenester:

ingen

Kontaktperson: Mette Caspersen 99 89

77 07 eller mec@saeby.dk

Web: www.saebybib.dk

Informationer om byggeprocessen

på web'en: ja

og fremmest give flere kvadratmeter, men et 1-sals-dæk ville også bedre muligheden for at skabe steder med forskellig karakter på eetrumsbiblioteket. Endelig skal det anføres, at en 1. sal ville øge det arkitektonisk visuelle spil i huset.

- Men, siger Mette Caspersen, vi er et klassisk bibliotek.

- Det kan også aflæses af det forhold at den personalebetjente ekspedition er fastholdt. Vi har holdt fast i den traditionelle skranke, hvor man møder venlige mennesker og får den personlige kontakt. Inge Vedsted, BF-tillidsrepræsentant, er synligt godt tilpas med sin nye arbejdsplads.

- Det værste var i virkeligheden at sige farvel til gammelkendte, trygge rammer. Nu er vi kommet lidt længere væk fra hinanden, fortæller Inger Vedsted og anfører i samme åndedrag at arbejdsmiljøet i de nye fine rammer er præget af kollegernes lyst og engagement i forhold til de mange nye udfordringer. ■

Jens Lauridsen er bibliotekschef i Taarnby

Bibliotekets rolle i reformen

Kultur skaber fælles identitet, og det skal bibliotekerne udnytte i forbindelse med strukturreformen, skriver hb-medlem i BF, Bente Stonor Nielsen.

af BENTE STONOR NIELSEN

At bibliotekerne kommer under pres under strukturreformen er vist et faktum, som man har svært ved at komme udenom. Først og fremmest vil antallet af hovedbiblioteker måske falde til under 100, og derudover vil mange af de nuværende filialer uden tvivl blive nedlagt. At mange af de biblioteker, der mister deres status som hovedbiblioteker, vil forsætte enten som ligeværdige afdelinger i de nye kommuner eller som filialer, kan man jo håbe og tro, men vide det, kan man ikke. Det er derfor meget vigtig, at man har gjort sig klart, hvad ens lokale bibliotek kan bidrage med til løsning af (kultur)opgaver i den ny kommune.

I den forbindelse har der været talt meget om de nye servicebutikker, som skal oprettes. Det er klart, at bibliotekerne skal byde ind på servicebutiksfunktionen. Det er en oplagt opgave, som ligger i klar forlængelse af bibliotekernes kerneydelser.

Mange andre lokale institutioner vil ligesom bibliotekerne komme under pres under den kommende reform. Ikke kun på grund af etableringen af de meget store kommuner og dermed en stærk centralisering, men også på grund af økonomi, da der ikke tilføres kommunerne ekstra midler til at klare denne store strukturproces. Derfor vil der også for disse institutioner være et ønske om nye samarbejdspartnere, og det kan bibliotekerne udnytte. Vi kan etablere samarbejde med uddannelsesinstitutionerne.

Kombibiblioteker behøver ikke kun at betyde et samarbejde med folkeskolen, men kan også etableres med et gymnasium eller en handelsskole. Tænk også menighedsrådene ind, søgnegårde med udstillings- og mødefaciliteter fungerer allerede nu ofte som lokale kulturcentre.

Nærhed og demokrati

Det er også vigtigt at koble demokrati-diskussionen og nærhedsprincippet på overvejelserne om, hvad bibliotekerne kan bidrage med. Disse to begreber vil de lokale politikere have fokus på, såvel som de borgere som bor ude i de små samfund og som ikke ønsker, at deres lokalsamfund skal blive glemt i den nye store kommune.

At fusioner af alle slags, det være sig mellem kommuner eller mellem virksomheder, kræver en fælles identitetsdannelse er vel klart for de fleste. Alle borgerne i de nye kommuner skal kunne se sig selv i de nye (større) fællesskaber. Kultur er her en væsentlig katalysator, da kultur i bred forstand er velegnet til at skabe fælles identitet. Derfor vil det, hvis de nye kommuner satser på kulturen, lønne sig i form af øget fællesskabsfølelse, øget stolthed over at bo i kommunen og ikke mindst øget tolerance overfor andre/nye medborgere.

Det er kulturfolkets opgave at påpege dette overfor politikerne.

Ovenstående ideer og strategier er jeg sikker på, at mange biblioteksledere allerede har gjort sig overvejelser omkring. Udover dem jeg har nævnt i artiklen, er der mange andre opgaver og muligheder for bibliotekerne. En af de mere positive ting ved sådan en fusion er, at alt er i spil og gamle barrierer er brudt op. Det skaber større råderum for de kreative og innovative folk.

Strukturreformen er for bibliotekslederne en udfordring, som langt de fleste tager positivt og konstruktivt op. De ser den blandt andet som en mulighed for udvikling, øget specialisering, at kunne påtage sig nye opgaver og samarbejde mere med eksterne partnere.

Så når jeg har mødt biblioteksfolk rundt i landet, har stemningen i udstrakt grad været, at det skal og kan vi klare. Uanset at man ikke er blind for de mange forhindringer, der måtte opstå undervejs, og da der i mange år er blevet samarbejdet på kryds og tværs i det danske biblioteksvæsen, har vi klare fordele i forhold til de mange andre, der skal i gang med denne store opgave. ■

Bente Stonor Nielsen er medlem af BF's hovedbestyrelse og biblioteksleder i Ølstykke.

Udlån af strikkepinde?

På et bibliotek i Jylland bad en dame for nylig en bibliotekar om at finde nogle strikkebøger. Dem fandt bibliotekaren naturligvis hurtigt, men blev noget overrasket, da låneren dernæst gik ét skridt videre og sagde:

- Jeg vil også gerne låne nogle strikkepinde

Bibliotekaren forklarede venligt, at det ikke kunne lade sig gøre – altså at biblioteket ikke lige kunne levere dén ydelse.

- Hvorfor ikke, spurgte damen og satte trumf på:

- I Vrå låner de da vandrestave ud!

Sand eller falsk? Historien er naturligvis sand, og stedet var hovedbiblioteket i Hjørring. Man kan både låne vandrestave på bibliotekerne i Løkken og Vrå, man skal blot være mindst 147 centimeter høj, og lånetiden er én måned, som det hedder sig på Bibliotekets hjemmeside. Og vandrestave kan man vel kun vanskeligt strikke med... Hvad bliver det næste? For det er vel bare et spørgsmål om tid, før et bibliotek også vil beflitte sig med at udlåne strikkepinde?

Når man kan låne paraplyer ud på et bibliotek, bør man vel også kunne låne strikkepinde? Måske kan rulleskøjter blive et hit, for de, der synes, at det er knap så sjovt at vandre.

Man kan virkelig låne meget og meget på bibliotekerne – for eksempel har Nørrebro Bibliotek haft stor succes med at låne fordomme ud – som beskrevet her i bladet. En anden mulighed er at udlåne paraplyer, det er også set. Fordomme eller paraplyer? Så ville jeg låne fordommene, måske ville jeg låne både en politiker og en Ekstra Blads-journalist, dog ikke Hans Engell, som jo nærmest er begge dele.

Diskuteres kan det i hvert fald, hvad bibliotekerne skal byde sig til med at udlåne/tilbyde. Idérigdommen og foretagsomheden er stor, og det kan et alvorsladet ord som strukturreform ikke ødelægge. Men et faktum er det, at politikerne i den reform, som bliver blodig virkelighed 1. januar 2007, ikke har tænkt specielt meget over bibliotekerne. Det er som om, bibliotekerne og bibliotekarerne regnes for en selvfølge. Det er langt hen ad vejen meget godt, og mange undersøgelser viser gang på gang stor tilfredshed med fagets udøvere, men samtidig viser undersøgelser også, at de fleste danskere ikke synes, bibliotekerne skal have tilført flere midler. Hvad har det med sagen at gøre? Politikerne diskuterer borgerbetjening, mange råduse skal nedlægges eller omlægges. Bibliotekerne tiltænkes en rolle som borgerbutikker – eller i hvert fald steder, hvor en slags kommunal betjening af borgerne er interessant. En undersøgelse fra KL viste for nylig, at mange brugere – i visse tilfælde over halvdelen – aldrig låner bøger på biblioteket. Så hvad er så bibliotekarens rolle fremover – at tilbyde udlån af strikkepinde – eller at strikke et nyt koncept sammen for den bibliotekariske rolle i mødet med lånerne, som altså ofte blot er brugere – måske begge dele?

Henrik Hermann

FRIIS

Bibliotekerne udvider og -vikler for tiden sortimentet af materialer og andet som udlånes.

af indholdet:

- 462: Britney kan downloades – og kopieres
- 464: Hobro: Netmusikken er for dyr
- 466: Vurdér din bestyrelses arbejde
- 470: Det specialiserede materialesamarbejde
- 474: Udlånes: Dialog med en fordom
- 476: Hvad laver brugerne på biblioteket?
- 477: Debat: De 5 benspænd
- 478: Dobbelt up i Sæby
- 479: Bibliotekets rolle i reformen

Forsiden: Det kan altså sagtens lade sig gøre at kopiere Britney Spears eller Nephew fra Bibliotekernes Netmusik og få filerne over på en mp3-afspiller. Men det bekymrer ikke Phonofile og Biblioteksstyrelsen. Fotokollagen er lavet af Jakob Boserup.